

POLITISKOS ŽINIOS.

MASKOLIJA.

Maskoliškasis caras, pasisvečia-
ves savo pačios tėvėsių ir paba-
gęs jos gydymasi Naumeime, su
50 tarnų ir pašaukęs naująjį Mas-
kolijos užsienio ministerį Sozo-
novą, atkako Pottsdamą, kur da-
bar yra Vokietijos cėsorius. Ca-
rą ant geležinkelio stoties patiko
ne vien kunigaikščiai, bet ir
visa Vokietijos ministerija, Ca-
ras pasiliks Pottsdame porą dienų.
Abudu valdonai galės sau pa-
sikalbėti, pasivazinėti, o mi-
nisteriai apkalbės politikos reika-
lus. Rodo laikraščiai, tarnaujan-
ti valdžiai, užtikrina, buk caro at-
silankymas ne turi politiškos
prasimės, buk tai paprastas už-
vaziavimas pakelių pas kaimyni-
ką valdiną, bet ištikro, turbūt,
yra visai kas kitas, nes caras
atsigabeno su savim užsienio mi-
nisterio, o Pottsdamą atkako ir
Vokietijos kancleris ir jos už-
sienio ministeris. Paprastam
pasimatymui kaiserio su caru
ministeriai ne būtų reikalingi,
valgyti pietus, gerti vyną jie ir
be ministerių galėtų.

Ar caro su kaiserio pasimaty-
mas prašals dabar esančius ne-
sutikimus Vokietijos su Masko-
lija, tą ateitis porodys. Tuom
tarpu nesutikimų yra ne mažai
ir jų daugiau turi susirūšusi su
Vokietija Austrija negu pati
Vokietija. Prietikiat tarp Austri-
jos ir Maskolijos labai įtempti,
o Maskolija gerai žino, jog už
Austrijos pečių stovi Vokietija,
galinti karan stumti su viršum
4 milijonus geriausiai šuorgani-
zuotų kareivių.

Seniau, kol Maskoliją laikė
nepergalima, Austrija, net Vo-
kietijos remia, nedryso ant
Maskolijos kelio stoti; dabar
vienok ji vis drąsiau painioja
Maskolijos siekius. Dar slavis-
kosios Balkan pusliao slėpsta-
tystės, kaip Montenegro, Serbija
ir Bulgarija krypta Maskolijos
pusen, bet už tai tvirčiausios vieš-
patystės — Turkija ir Rumani-
ja aiškiai pakrypo Austrijos ir Vo-
kietijos pušen, Vokietija drąsi-
na ir paremia Turkiją ir per ją
supainioja Maskolijos mierius.
Jaigu Maskolija bandytų dabar
ant Turkijos užptili, jau Turkija
ne būtų viena kaip buvo 1877 m.,
kada jai reikėjo karas vesti vienai
ir su Maskolija ir su Ruma-
nija, su Serbija, Montenegro ir
dar malšinti maištą Bulgarijoje.

Vokietija ir piningais remia
Turkiją. Ji priėmė jos skolų da-
lį, skolina ir daugiau pinigų.
Dėlto, kad turėjo Vokietijos pa-
žadėjimą, Turkija pertraukė ta-
tyras su Prancūzija atsiskė už-
tikrinimui išmokėjimo pinigų
duoti Prancūzijos reikalaujamas
gvarantijas. Tuom tarpu Vo-
kietijai užstato muitinių įplauki-
mus. To ir prancūzai reikala-
vo, Vokietijos padrąsina Turkiją
pakėlė protestą prieš Angli-
jos ir Maskolijos šeiminkavimą
Persijoje, prieš norą pasidalinti
Persiją; žada ir Turkija sugyti
savo kariūmenę į gulinčius prie
Turkijos sienos Persijos apskri-
čius. Nepadrąsinta galingų už-
tarėjų, Turkija neišdrįstų pai-
nioti Maskolijos mierių. Turki-
ja yra tik Vokietijos ir Austri-
jos inagiu. Tą gerai žino Mas-
kolijos caras, todėl ir atkako pas
Vokietijos cėsorių pasisvečiuoti,
o ministeris Sozonov su Vo-
kietijos kancleriu galės paside-
rėti, pasitarti, ką jas leis Mas-
kolijai daryti. Todėl tai aišku,
kad caro atsilankymas Pottsdame
turi didelę svarbą: pasima-
tymas gali laukiamą Europą ka-
rą ant toliau nustumti, gali ji
ir suskubinti; karas gi, nors jis
syk kad ir su viena Turkija
pradėtas, išsiplatintų visoj Eu-
ropoje, jame turėtų dalyvauti vi-
sos didėsios jos tautos.

ISPANIJA.

Iš Ispanijos ateina labai ne-
ramios žinios. Sostas ten jau
nuo senai braskėti pradėjo ir
jis jau labai svyruoja. Perėitą
savaitę Paryžiaus laikraščiai pa-

garsino žinią, buk Ispanijos sos-
tinėj Madride kilo jau revoliu-
cija ir buk Ispanijos karalius
tapo nūmuštas. Žinia ta rods
pasirodė neteisinga; bet revoliu-
cija Ispanijoje kilti gali, ji ten
nuo senai laukiama.

Kraštas iš visų pusių drasko-
mas nesutikimų, anlygos ten
dabar tokios, kokios buvo Len-
kijoje prieš jos puolimą. Kruvini
susirėmimai didesniuose mies-
tuose tarp kuningų šalininkų ir
jų priešinkų nuolatai atsistinka;
sostas gi nei ant vienos iš jų
partijų rantesi ne gali. Katalio-
nijos sukilo darbininkai, streikai
apėmė Barceloną, Saragassą ir
Sebadellę. Reikia tik mažo ne-
takto ar iš darbininkų, ar iš
kariūmenės oficerų pusės pa-
gindymui kruvino susirėmimo,
o po tokiom susirėmimui jau
visuotinio sukilimo negalima bu-
tū sulaukyti. Jaigu iki šiol tokio
sukilimo ne buvo, tai tik to-
dėl, kad sosto priešams truksta
atsakančio, sumanaus vadovo.
Šiuom tarpu kariūmenė dar sto-
vi sosto pusėj, bet kas zin, ar
ji būtų ištikima, jaigu žmonės
sukiltų. Tą supranta ir Katalio-
nijos gubernatorius, ant salos
Kubos savo žiaurumu pagarsė-
jęs jecnerolas Wayer, todėl už-
silaiko atsargiai, ne duoda pro-
gos susiremti priešingoms pa-
jiegoms. Bet kariūmenė prie-
rengta.

Streikuojanti darbininkai ren-
giai pulku traukti iš Sebadellės
Barceloną, bet gubernatorius
uždraudė. Jaigu darbininkai už-
draudimo būtų nepaklausę, su-
sirėmimas būtų neišvengtinas,
bet kad iki šiol darbininkai su-
silaiko, tai nebuvo progos su-
siremti.

Baskų provincijoje baskai už-
silaiko taigai neramiai, jie lau-
kia tik prisakymo pretendento ir
kuningo; tose provincijose ga-
li kilti kruvinas karas, tasyk kil-
tų revoliucija ir ispanijonų ap-
gyventose provincijose. Baskų
apgyventos provincijos
gali visai nuo Ispanijos atsis-
kirti.

PRANCŪZIJA.

Brand, sutvėręs naują minis-
teriją, jau apdirbo ir programą
prašalinimui ateityj tokių strei-
kų, koki buvo laike geležinkel-
ninkų streiko, dėl kurių Prancū-
ziją žudė šimtus milijonų fran-
kų, nes jie apstabdė visą Prancū-
zijos vaizbą, visus jos susine-
šimus namieje ir su užsieniais.
Sulyg ministerijos supanymo
toki streikai ateityj negali už-
gimti. Bet dar nežinia, kaip be
streikų ministeriai mano išna-
dojamus darbdavių tarnaujančius
apginti. Teisybė, streikai, kur
jie ne užgintų, ne tik juose da-
lyvaujantiems daug nuostolių
pridriba bet kenkia visam kraš-
tui, vienok dabartinėse sanly-
gose darbininkai ne turi kito
kelio pagerinimui savo buvio,
o savo būvį jie turi gerinti.

ANGLIJA.

Pietinėj Valijoje užgimė ang-
liakasių streikai, kuriuose daly-
vauja su viršum 30000 darbinin-
kų. Kadangi darbininkai užsi-
laiko neramiai ir jų suvaldymui
polistyk ir vietinių kareivių ne-
užtenka, tai j streikų apimtus
apskričius siunčia 18 huza-
rų regimentą. Iki šiol susi-
rėmimuose streikieriams sekasi
bandančius juos išskirstyti poli-
cistus pergalėti ir išvaikyti.
Anglijos karalius Jurgis, nors
gana seniai užėmė sostą, bet
jis dar ne vainikuotas. Dabar
jis išleido į savo tautą atsišau-
kiamą, jog sekančiuose metuose,
22 birželio dieną atsisbus jo ap-
vainikavimas.

ISPANIŠKOJI AMERIKA.

Vidurinės Amerikos respubli-
kose kaip seniau, taip ir dabar
ramumo nėra. Niagaragvoj, kur
ka tik pasibaigė viena revoliu-
cija, rengiasi antra ir tai ji pra-
sideda tose jau Bluefield aplin-
kiuose, kur kilo ir pasibaigė
revoliucija. Visi jenerolai pa-
sitraukę nuo Estrado, reikiasi

vėl ir rengiasi naują revoliuciją
sukelti.

Mažą tuom tarpu revoliuci-
ją sukėlė Honduraso gubernato-
rius provincijos Amapala jene-
rolas Valladares, kuris atsiskė
prezidento klausyti ir bandė net
gaidinti Amerikos konsulių. Sto-
vinti uoste du Amerikos kariš-
kieji laivai nukreipė savo ka-
nuoles į gubernatoriaus rumą ir
žada bombarduoti, jaigu sveti-
mų kraštų ukėms kas nors blo-
go atsistykty.

Mažosios respublikos Panama
gyventojus nūgaidino paskalos,
buk ją nori užimti visai Jungti-
nės Siaurinės Amerikos Valsti-
jos. Nors prezidentas Taft ir
užtikrina, jog tokio mierio ne-
turi, bet Panamos gyventojai ne-
užsitiki Jungtiniam Valsčiams.
Revoliucija kilo ir pietinėj
Amerikoje, respublikoj Uruguay.
Kaip ten revoliucionieriams se-
kasi, apie tai tikrų žinių nėra
nes prezidento valdžia atstai-
cenzuroja siunčiamus kur nors
telegramus.

IŠ LIETUVOS.

IŠ VILNIAUS.

Paskaitos apie alkoholizmą.
D-ras Augustas Vroblevskis, b.
Jogailonų universiteto Krokavė
docentas, "Ritės" klubo būste
skaitys per 6 sekmadienius po-
puliariškai-moksliskias paskaitas
apie alkoholizmą. Skaitys lenkų
kalba.

Vilniuje žadas netrukus citi-
naujas didelis lenkų kalba dien-
raštis, "Kurjer Wilenski".

Šiomis dienomis policija kon-
fiskavo pirmąjį numerį žadamo-
jo leisti savaitraščio lenkų kal-
ba, vardu "Nowe Życie" (Nau-
jas Gyvenimas); jo redaktoriu-
mi pasirašo advokatas Klottas.

Nuo spalio 2 dienos pradė-
jo savo veikimą Vilniuje nau-
jas bankas. Yra tai Azovo-
Dono Prekybos Banko skyrius.
Naujam bankui pasamdyta bu-
tas prie Didžiosios gatvės, Zal-
kindo namuose (priešais miesto
teatrą). Matyt, kad Vilniuje
auga prekyba ir pramonė, jei
taip tarpsta bankai. Neperse-
nai atidūrė čia savo skyrių Sia-
urės Bankas, dabar jau ir kitas.

Siais laikais atpigo grūdai,
miltai, net ir grūdų malimas.
Taigi ir ateinančią žiemą nėra
ko tikėtis grūdų pabrangimo.
Miesto valdyba žada visokios
duonos kainą ketvirtį kapeikos
sumazinti.

Kauno vyrų gimnazijos di-
rektorius Klimontovič paskirtas
t-sios Vilniaus vyrų gimnazijos
direktoriumi.

— Viltis —

Atstovu Valst. Tarybon nuo
Vilniaus gubernijos, vieton at-
sisakiusiojo grafo Korvin-Milev-
skio, išrinkta dvarininkas Alek-
sandra Chominskis, b. 2-sios
Dūmos atstovas. Rinkimams ap-
tarti lenkai dvarininkai buvo pa-
dare susirinkimui penktadienį,
rugsėjo 24 d., kur gr. Korvin-
Milevskis plačiai išdėstė savo
veikimą V. Taryboje ir atisa-
kymo priežastis, pats pasiūlė
savo vieton p. Chominskį. Tą
kandidatūrą visi buvusieji su-
sirinkime priėmė vienu balsu.
Korvin-Milevskis sutiko tiktai
būti išrinktas kandidatu. Ant ry-
tojaus, rugsėjo 25 d. buvo tik-
rieji rinkimai. 18 rūšių rinkėjų
visai atsiskė rinkti remdamos
tu, kad vis viena, jie negalėsi
turėti j rinkimams jokios inter-
mės, kaip mažuma. Tokiu bū-
du balsavo vieni lenkai. Jų bal-
sais ir išrinkta p. Al Chominskis,
kuris gavo iš 120 balsų 119
b. Kandidatu išrinkta 107 bal-
sais gr. Korvin-Milevskis.

— Viltis —

Airių kuopa su savo pre-
kybos žinybos pirmuiniu atvy-
ko Peterburgan, pasižinti su Ro-
sijos linų pramonijos stoviu. Ke-
tina dar aplankyti Maskvą, Lie-

tuva, Baltarusiją ir ilgesnį laiką
pabūti Vilniuje.

— Lietuvos žinios —

IŠ KAUNO.

Valstijos Tarybon nuo Kau-
no gub. išrinktas Aleksandras
Meistavičius, buvęs Valstijos
Tarybos narys. A. Meistavičius,
kaip praneša "S.-Z.-G.", pasa-
kęs savo rinkimams, kad Valsti-
jos Taryba įstatymo sumanymą
apie beluominį valstijų atmesian-
ti. Žingaidu, kokia tame klan-
sime paties A. Meistavičiaus nuo-
monė? Jis savo nuomonės vis-
gi nepasakė.

— Lietuvos žinios —

"Siev. Zap. Gol." paduoda ži-
nią, jog Vilniaus teismo rūmų
pusantro metams tvirtovės nu-
teistojo Aliana Giedvilienė, dak-
taro Gudavičiaus, buvusio an-
tosios Dūmos atstovo — sesuo
ausizudė Kauno kalėjime rug-
sėjo 25 d. Ji kalėjo jau čia de-
vintą mėnesį ir buvo pagimdzū-
si kūdikį, kurs netrukus čia-pat
kalėjime pasimirė. Paliko dar
jos dvejata mažų vaikų namie.
Kol kas nusizudymo priežasties
nežinoma.

Kėnas mirusios gabenamas į
tėviskė, į Raseinių pav.

— Lietuvos žinios —

IŠ TELSIO.

Jau praslinko keletas metų,
kaip čionai inkurta 4 klasių pro-
gimnazija mergaitėms. Mokyk-
los įsteigėja ir vedėja — p. B.
Narutavičienė, studijavusi užru-
beje filosofiją ir pedagogiką.
Jau keletą metų čionai darbuo-
jasi mūšų užkampyje ir idealistė-
moteriskė, nesigalėjama vargo
ir trusų, nesibijodama įvairių
kliūčių ir nemalonių, kurių
dėl daug randa mokyklos ve-
dėja. Keletą metų šviečia mū-
šų kampelyje šnipatiska mokyk-
la, suteikiama apšvietą žemai-
čių merginoms; bet gal nedaug
kas mūsų visuomenėje tėra gir-
dėjęs apie tai mokyklą. O galia.
Ši mokykla užsipelė, kad visu-
menė turėtų ir jai savo atmin-
tyje. Kas nori j mokyklą leisti
ar tai savo dukterį, ar tai gim-
naitę, gali drąsiai atiduoti jai
ir šią mokyklą; mokomama čio-
nai uoliai ir sąžiningai, nes ve-
dėja begalo myli savo darbą ir
gerai žiūri, kad mokytojos atlik-
ty, kaip reikiant, savo pareigą
mokytojos nesigali truso; pra-
eitais metais mačiant, jog silp-
nesniosios susirinkdavo po pietų
j mokyklą, ir mokytojos padė-
davo joms lekcijų išmokyti; to
nebuvo matęs kitose mokyklo-
se.... Mokyklai rūpi netikėti,
kad mokinės išeitų mokslo kur-
są, bet kad gerai padoriai iš-
siauklėtų; vaisiai — pavyzdingas
mūšų mokinių vergatėjų elgi-
mos. Nes mokyklos vedėja ge-
ra katalikė ir labi šviesi, — mo-
ka inkvėpti ir mokinėms svei-
kas katalikiškas nuomones....

Liusma daros, matant, kad kar-
tu su mergaitėmis ir katalikė-
mis mokytojomis šventadieniai
bažnyčioj meldžiasi ir rimta,
gerbiama mokyklos vedėja....

Patariu visiems tėms, kam
brangios yra rimtos ir doros
mokyklos, kad turėtų atmintį
ir šią mokyklą ir j užjausti.

Už mokslo imama 60 rub. me-
tams. Iš neturtingųjų pigiau
Mokslą pabaigusios mokyklos
vedėja parūpina, jai gali, net ir
vieta. Siemet įvestos, šalip pa-
prastųjų lekcijų, prancūzų kalboj
konversacijos; bus ir vokiečių
kalboj.

— Viltis —

Už mokslo imama 60 rub. me-
tams. Iš neturtingųjų pigiau
Mokslą pabaigusios mokyklos
vedėja parūpina, jai gali, net ir
vieta. Siemet įvestos, šalip pa-
prastųjų lekcijų, prancūzų kalboj
konversacijos; bus ir vokiečių
kalboj.

— Viltis —

Už mokslo imama 60 rub. me-
tams. Iš neturtingųjų pigiau
Mokslą pabaigusios mokyklos
vedėja parūpina, jai gali, net ir
vieta. Siemet įvestos, šalip pa-
prastųjų lekcijų, prancūzų kalboj
konversacijos; bus ir vokiečių
kalboj.

— Viltis —

Už mokslo imama 60 rub. me-
tams. Iš neturtingųjų pigiau
Mokslą pabaigusios mokyklos
vedėja parūpina, jai gali, net ir
vieta. Siemet įvestos, šalip pa-
prastųjų lekcijų, prancūzų kalboj
konversacijos; bus ir vokiečių
kalboj.

prima mokinių. Bet mokyto-
jas teturi juk vieną burną, ne-
išsigali jis su šimtais mokinių
kalbėti; vienam mokytojui visi
ligi kaklui užtenka darbo su 50
mokinių, o ypač su 80. S. Z.

— Viltis —

IŠ GELAZIŲ, Pan. pav.

Mūšų žmoneliai sujudo kel-
tis j vienasėdijas. Pirmiausia
padarė nutarimą pračią metų
Sodelių kaimas Stumbr. valsč.

O šiemet nutarė: Prusėliai,
Natiškiai, Mėliniai ir Gelaziai.

Rugs. 22 Gelaziūs buvo su-
eiga. Susirinko visi vyrai ir ma-
žezniai, prigulintieji prie Ge-
lazių ganyklų, ir nutarė: keltis
j vienasėdijas, nes kitaip nėra
galima gyventi. Valsčiaus rašti-
ninkas surašė ūkininkų nutari-
mus, dabar paduos Panevėžio
žemės tvarkomajai komisijai.

Nutarimas padaryta po bausmės
— kas norėtų atsiskaityt, turės
užmokėt 200 rub. bausmės. Po
nutarimu pasirašė, kurie buvo
sueigoje, nors ir radosi keletas
nenorinčių, — bet balsų užteko.

Dabar kitam rudenį lauksime
matininko, ir po kiek laiko ga-
lėsime gyventi kaip kam pa-
tiks.... Senai Gelaziskiams rei-
kė taip padaryti.

— žemė —

IŠ BRUNAVOS, Panev. pav.

Brunavos miestelis nedidelis,
nėra nei pačtos, nei mokyklos,
nei knygyno nei jokios drau-
gijos.

Gietuoklybė žydi. Čionai ūki-
ninkai yra vargingam padėje-
me — neturi dirbtinių trapų nei
žemės dirbimo įrankių, negauna
gero sėklų, ir negali surast ge-
resnės veislės gyvulių. J vie-
nasėdžius mažai kas dalinas, nes
nėra kas išsikintų vienasėdžių
naudingumą. Trumpa.

— žemė —

IŠ KUPRELISKIŲ, Panev. p.

Nepačinia nė mieno-kitas, kad
mūšų apylinkėj neatsitiktų vie-
noj-kitoje vietoj gaisras. Užsi-
daga dažniausiai iš kaiminų, ku-
riant jaunas, arba užkrečiant per
neatsargumą. Stai ir dabar rug-
sėjo 15 d. Kadary sodybėje su-
degė vieno ūkininko visos tro-
bos ir grytelinko gryčia. Kaip
mės nerangus esamel Jokių gim-
nų gesinimui ugnies neturime.
Atbėgime prie gaisro dažniau-
sia tušiomis rankomis; kad kur
ir sučiumpi kokį kibirą, ar daug
su juo ką padarysi? Sudegus
paskutinį kart daliai Miegonių
sodžiaus, visa parapija buvo nu-
tarusi ingyti kelias gaisrių ge-
sinti mašinas; didesni sodžiai
apsiėmė nusišikyti po vieną sky-
riū, o mažesni susidėję drau-
ge. Vienok ligšiol nieko nepa-
daryta, viskas gražiais žodžiais
pasibaigė. Vėl atsistyk ugne-
lei, bėgime plikomis rankomis
ir aimanosime, kad negalima ug-
nies užgesinti, neduoti, kad ki-
tos trobos užsidegtų. Rodos,
dabar jau visiems aišku, kad be
tam tikros mašinos prie gaisro
negalima apsigyti. Užtat neat-
dėdant tolimesniai laukui, tuo
jau turime ingyti nors kokį vie-
nų-du prietaisų gesinti ugniai.

— Viltis —

IŠ TRYŠKIŲ, Šiaulių pav.

Rugsėjo 21 d. Leilėnų sodyb-
je buvo šiks atsitikimas. Vie-
nas piemenukas 12 metų pri-
dėjo savo draugams už palei-
dimą nuo kaimenės užmokėti
piningais. Bet jį neturėjo. Pa-
matęs pas kitą 8 metų vaiką
25 kapeikas, norėjo iš jo išga-
uti, bet kad šis nedavė, surėžė
jam per galvą tris sykius paga-
liu, kaip ženklai parodo, ska-
rele pasmaugė ir įvilko j karkly-
ną. Vakariui atėjus, tėvai pra-
dėjo įjieskoti savo vaiką; ant ry-
tojaus atėjo karklyne negyva-
r užmušėjas tą naktį nebuvo
namie, tiklatai austant atsirado.
Prisipatęs, prisipažino, kad jisai
tai padaręs; pas jį rado ir tas
nelaimingas 25 kapeikas. Bai-
sus darbas! Jis dar prisipažino,

— Viltis —

— Viltis —

— Viltis —

— Viltis —

— Viltis —

— Viltis —

— Viltis —

— Viltis —

— Viltis —

— Viltis —

— Viltis —

— Viltis —

— Viltis —

— Viltis —

norėjęs britva papjauti savo
ūkininką, nes matęs pas jį 6
rub., bet pamistijęs, kad jo ne-
nugalėsių, tai pats būsias už-
muštas. Ar bereikia biauresnių
laikų? Tai vis suaugusiųjų pa-
veikslas. Tryškių miestelyje yra
"pastojalų dvor" grovienės Zu-
bovienės su visokiais gėrimais.
Tai tikras pragaras: muštinės,
peštinės, su peiliais badymas —
tai paprasti atsitikimai. Tėvai,
tenai eidami, ir vaikus vedasi.
Stai ir pasirodė vaisiai. Tryš-
kiuose yra blaivybės skyrius,
bet yra labai persekiojamas, iš-
juokiamas, paniekintas girtuok-
lių. Po pirmos komunijos buvo
raginama vaikai, kad rašytųsi j
blaivybę; vienas tėvas pasakė,
kad jo vaikas už jį geriaus ge-
ria degtinę ir alų. Tėvai, lai-
kas vaikus drausti nuo valkioji-
mosi po smukles. Tasai "pasto-
jalyj dvor" tai ženklas, kaip mū-
šų ponija, rūpinasi žmonėmis.

— Viltis —

IŠ KRAKIŲ, Kauno gub.

Liepos 11 d. š. m. buvo atva-
žiavęs džiakonas aptarti kalku-
riuos parapijos dalykus. Povi-
sam džiakonas liepė susirinkti pa-
rapijonams, kurie rašė skundą
ant klebono, ir išrinkti 4 įgaliu-
otinius. Tuoju buvo išrinkta: Dal-
bokas, Stokis, Juravičius ir Ban-
dzis. Poto džiakonas pranešė,
kad tie kurie ant skundo nepa-
sirašė, prasišalintų iš sueigos.
Visi sušuko, kad nepasirašiusieji
gali ir šiandien pasirašyti. Dži-
akonas ėmė grąsinti parapijonams
protokolu. Parapijonai matydami,
kad džiakonas jiems nieko
neduoda kalbėt, pradėjo šaukti,
eisįj namo ir vėsesis su savim
įgaliotinius. Tada džiakonas pa-
matęs, nieko grąsinimais neįvei-
kusių, liepė grįžti ir baigti svarsty-
mą. Potam buvo nuvestas ant
senojų šventorių, kur dabar
tvartai pastatyta, matė, kaip iš-
kastose vaismedžiams duobėse
matėsi palaidoti žmonių kaulai.

Išvaziuodamas džiakonas pri-
žadėjo po 2 savaitių pranešti
apie viską, o dabar antras mė-
nuo baigiasi ir tai nieko negir-
dėt.

— Viltis —

A. Jankauskas.

— Lietuvos ūkininkas —

IŠ ROZALINO, Pan. pav.

Mūšų parapija nors mažutė
(apie 80 gyventojų), bet kapi-
nėms turi puikų smėlyną, todėl
dang turtingesniųjų iš kitų pa-
rapijų čionai laidojasi. Už duo-
bė klebonas ima po rublį nuo
kiekvieno. Tokiuo būdu pinigų
už mūšų kapus kasmet susiren-
ka šiek tiek, bet kur klebonas
tuos pinigųs deda, jaigu nei
muro apie kapines nepataiso?

— Viltis —

Obalis.

— Lietuvos ūkininkas —

ta — po 25 kap., o toliau — už visas penkias dienas, kurias kasė, tik po 15 kap. (tik didesniems po 20 kap.), nors buvo derėta visiems po 25 kap. už dieną. Kasant, užveizdos vaikščiojo su bizunais, įsiekdami paliktų bulvių, radę prie vieno vaikino kelias susimaišiusias su žemėmis — ėmė net šmagoti su bizunu. Tik ra baudžiava! O burnos tos.... tikrai ne iš šio pasaulio. Baisus klausytis, kaip visokiais purvais (žodžiais) biuriuoja mergaitės ir moteris, ausis norėtų užsikisti!

— Lietuvos ūkininkas —

IS RIETAVO, Ras. pav.

Lažybos dėl pačios užmūšimo. Rugs. 29 d. Labardžių kaimo ūkininkas P. perėjęs vakare iš bažnyčios girtas ėmė įsikišti savo pačios užmūšti. — Išgirdę jo kaimynai C. ir L., ėmė ginčyti (stentki), kad pačios neužmūš. P. stato abu savo arklius, kad užmūš; tūdu šimtą rublių — kad neužmūš. Ant žodžio ir sukerta — lig ryto pačią užmūšti.

Ant rytojaus vėl C. ir L. ateina, ir randa pačią neužmūštą, o vyrą besikinkantį pralaimėtus arklius. Pareikalavo arklių — tas neduoda. Tuodu atpjaustė strangus ir pasiėmė arklius. Pasisėdė namo per 9 dienas arė ir sėjo rugius. P. šaukėsi prie policijos — C. areštavo, o L. pasislėpė.

— Lietuvos ūkininkas —

IS MARIJAMPOLĖS, Suv. gub.

Čia kaz-kas, pašovė iš keršto trečiojo huzarų pulko viršininką baroną Krüdenērą. Po Valandos įsiai mirė.

— Vilniaus —

IS LIEPOJAUŠ.

Liepojuje, pradžioje 1909 m. kunigai įkūrė tarnaitės šv. Zitos draugiją. Iš šios visi džiaugėsi, kad tarnaitės laike bedarbės, ligos ar šiaip kokios nelaimės turės prieglaudą. Draugijos narių skaičius pradėjo augti. Buvo tokių, kurie įmokėjo net po 50 rub., t. y. užsimokėjo iki gyvos galvos. Tą visą dalyką vedė kun. Malisaukas ir kun. Stakauskas. Netrukus minėti kunigai buvo iš Liepojaus išskirti ir visą draugiją paėmė kun. Vizbaras. Jis pats aktyviai nedalyvavo, bet pavadė tą dalyką Branislavai Visgirtaitė. Kadangi Visgirtaitė, nebūdama net draugijos nariu, ėmė savotiškai šeiminkauti, tai daugelis narių pradėjo prieš tai protestuoti. Draugijos "vedėja" — išgirdus, kad kai-kurios mergaitės protestuoja prieš jos veikimą, pranešė: "Ką aš darau ar sakau, tai turi būti šventai pildoma. Neramias ir keliančias trūkumą mudu su klebonu išmesime lauk!" Taip ir atsitiko. "Sukilėlis" iš draugijos tapo išmestas. Už išmestą užsistojo kiti nariai. Tada "vedėja" pagrasino išmesti iš draugijos visas jai prieštaraujancias.

Išmestosis padavė skundą vyskupui. Vyskupas atsiuntė rūsiškai surašytą atsakymą ir patarė joms skysties draugijos valdybai, o jai tai negelbėtų, visuotinam susirinkimui.

Valkai klauso savo "tėvo" nors rūsiško įsakymo ir paduoda skundą visuotinajam susirinkimui. Prieš susirinkimą "vedėja" perspėja narius, kad jaigu kurie balsuotų už išmestą, tai patis bus prašalinti iš draugijos.

Susirinkime, nors bemažo visi nariai susilaikė nuo balsavimo, vienok tai buvo paskaityta kaip ženklas sutikimo ir sukilėlių išmetimas pripažinta teisingu.

Vargšės neradamos ir čia teisybės, paduoda skundą prastavui. Sprasytas protokolai.

Galima spręsti, kad draugija bus uždaryta. Kam teks turtas — nežinia. Tarnaitės gi, kurios, susitaupiusios keletą rublių, sukišo juos į draugiją, tu savo pinigų nebematys.

Taip mūsų dvasiškija rūpina si apie pavargėjus, tveria jiems jų draugijas ir užsistoja už juos kaip tėvas už vaikus.

Tik tada mes turėsime geras draugijas, kada patis susiprasime ir galėsime jas tvarkyti, o nepavesime visokiems "geradėjams" kaip dabar.

— Lietuvos žinios —

Iš Prūsų Lietuvos.

IS TILŽES.

Siomis dienomis Tilžėje (Prūsų Lietuvoje) tapo įsteigta J. Vanagačio tam tikrą įstaigą, kuri rūpinasi Didžiosios Lietuvos, Amerikos, Anglijos ir kitose šalyse gyvenančių lietuvių reikalais.

Norintieji keliauti iš Lietuvos į Ameriką, Angliją ir kitur, arba parkeliaujantys iš svetimų kraštų Lietuvon, dabar galės kreiptis į minėtą įstaigą laisvais pirm kelionės ir gaus atsakymus su paaiškinimais, kuriuo būdu ir kur geriausia pereiti sieną (rubežius) ir kt. Taipgi suteikiama persirgėjimui, kaip apsisaugoti nuo bjauraus išnaudojimo vokiečių ir žydų agentų, kurie nenoroms prikimba prie atkeliausių į Eidkunus, Tilžę ir kitur....

"J. Vanagačio Įstaiga" Tilžėje žada duoti patarimus ant užklausiųjų, kurie nori: atkeliauti į Tilžę gydytis, apsigyventi ir pasimokyti vokiečių kalbos, "J. Van. Įstaiga" užsiims prekybos dalykais: suteiks žinias apie išsirašymą visokių tavarų iš Vokietijos ir reikalaujantiems išsiuntinėti, o atvykusiems į Tilžę su prekybos ar kitais reikalais, duos patarimus. Žodžiu, visų ir visokių lietuvių reikalai užsiims.

Labai svarbu žinoti pasilaikymą kelionėje per Vokietiją tiems, kurie Rosijoje prasižengė, nes Vokietijoje taipgi netruksta šnipų. Tokiems "J. V. Įst." irgi pagelbės.

Tilžėje jau senai pageidaujama tokia lietuviška įstaiga. Tilžė — tai vieta, kur atvyksta bemaž visi keliauninkai, važiuojantys iš Amerikos į Lietuvą ir iš Lietuvos į Ameriką. Atkeliauvusios žmonės ypač iš Amerikos Tilžėje apipuoia visokie žulikai, kaip ims varžytis už "pasaziurus", tartum susipė. kiekvienas žada gerai pervesias per sieną, atlypa po 10 — 15 rublių vien už perėjimą; vesti per sieną įduoda lietuviams, o tie vesdami su kareiviu žinia įsako kareivini, kad susistabds pareikalautų "dobavit"; čia vėl išgauna.... to negana, jaigu žmogui dar reikia pervaziuoti keletas mylių, tada ima už vežimą nemažiau 1 rub. nuo mylios; tokie "vadų" pasiūlymai man žinomi Tauragės apygardoje, Kauno gub. Manau, kad ir kitur nedaug geriau.

Keliaujantys į Ameriką, kurie privalo gydytis akis Eidkunose ar Tilžėje, taipgi nežmoniskai užlaikomi: duoda jiems guolį, kurs pilnas blakių, utėlių ir kitokių vabalių, jų lovos įtaisytos viena ant kitos, guldoma į lovą po du žmones.... už tokią nakvynę mokama Eidkunose 15 — 20 kap., o Tilžėje 17½ kap.; turėtų žmonės žinoti, kur galėtų geresnį gyvenimą susijieškoti.

Kad išvengtų viršminėtų nesmagumų, ypatingai keliaujančioms iš Lietuvos į Ameriką ar kitur, geriausia yra išanksto per laiškus susizinti su minėta "J. Vanagačio Įstaiga".

Rasant laisną "J. Vanagačio Įstaigą" reikia rašyti toks adresas: "J. Vanagačio Įstaiga", Tilžėje (Tilsit). Deutsche — Strasse 55. Germany. Dėl atsakymo reikia įdėti markutę už 10 kap.

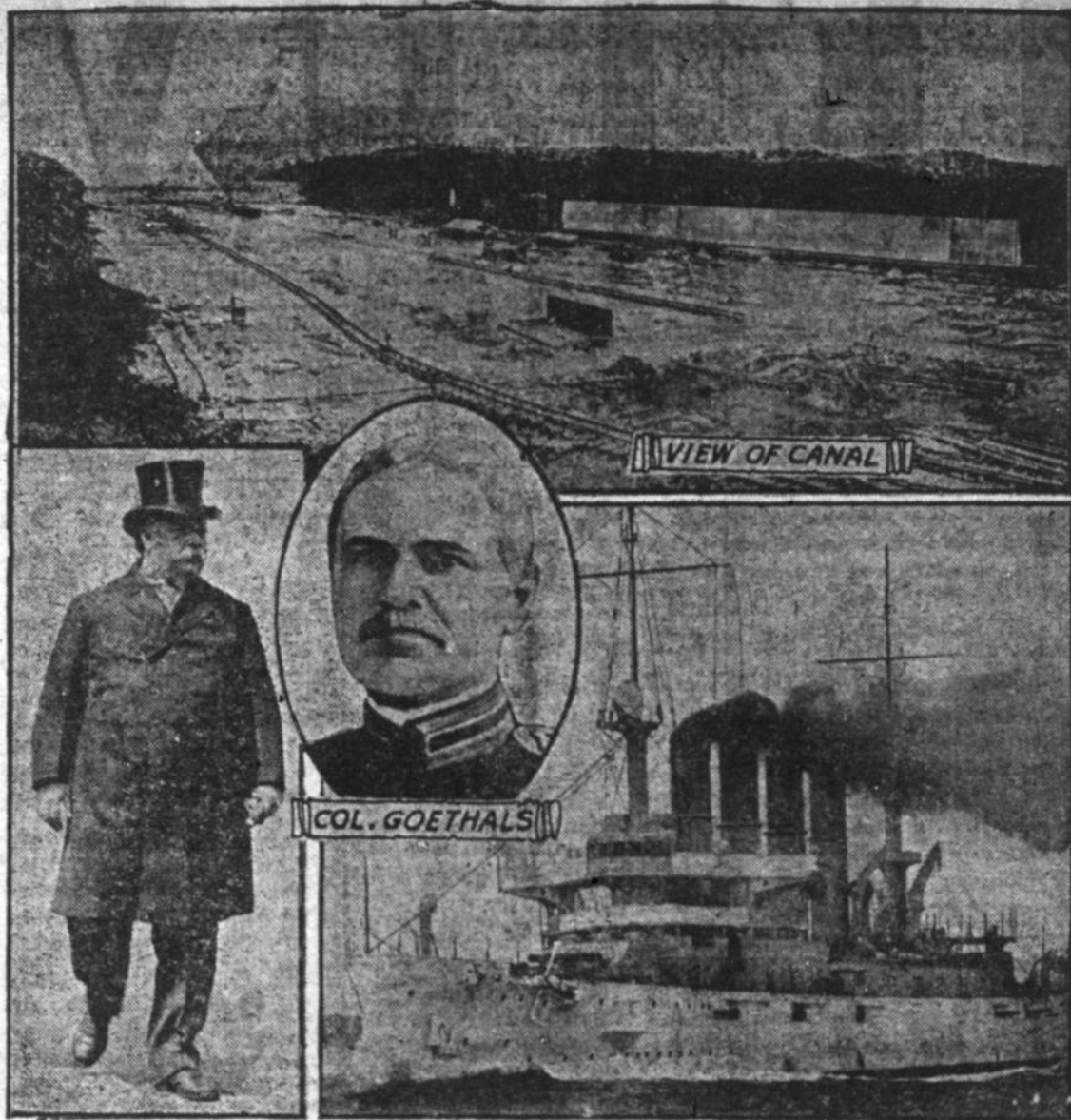
— Lietuvos ūkininkas —

Tilžės apskritys landrotas uždraudė įgabenti Prūsijon iš Maskolijos mėsa. Iki šiol parubėžiniai gyventojai galėjo keletą svarų mėsos persigabenti iš Maskolijos be muto; dabar tas daryti nebebus galima. Mėsa uždrausta įgabenti dėl nesiliaujančių Maskolijoje galvijų ligų.

Klaipėdoje 16 spalio mirė motina išleidėjo "Lietuviškos Ceitungs" ir "Memeler Dampfboot". Ji turėjo 60 metų amžiaus.

Juodekrantėje 14 spalio mirė daug Prūsų lietuviams pasidavęs P. Andužys. Nabašnikas daug Lietuvos labui dirbo, ar tai vardus rinkdamas, ar tai lietuviškąją kalbą besirūpinamas išlaikyti ar tai politiškoje kovoje.

Rusnėje valdžia pagilina užneštą smiltimis Pakalnės upę, kad ūkininkai galėtų ja naudotis vežimui valtinis sienos bei daržovių. To dalyko dėlei ūkininkai ir k.; ne tiek žymios victoms

Prezidentas Taftas, prašant pulkininkui Goethals, ketina aplankyti Panamą perkasą, kad apžiūrėti ten darbus. Paveikslėliai parodo: 1) bendrą kanalo išvaizdą, 2) pulkininką Goethals, 3) prez. Taftą, 4) kariškį laivą "North Carolina", kuriuo važiuos į Panamą prez. Taftas.

kai buvo net į ministerį rašę, jų prašymas tapo išpildytas. 18 spalio Rusnėje vienas kalvis pasėgė arklius, tam leidimo neturėdamas, už tai tapo pasodintas vienai sėvatei į kalėjimą.

Ragaineje 17 spalio tūlas ūkininkas L. už prasižengimą "gruntkningių" dalykuose teismo tapo nubaustas užmokėti 30 markių. Tokiu nusprendimu ūkininkas taip buvo sujungintas, jog širdies stabo ištiktas ant vietos numirė.

— N. Liet. Celt. —

IS SKOTIJOS.

Skotijoje, mieste Stoneyburn susitvėrė nauja lietuviška Draugija — Šv. Kazimiero Draugija. Draugija mano įsitaistyti skaityklą, kad nariai turėtų geresnę negu gertuvės vietą laiko praleidimui. Draugijos knyginius išrinktas Dekeraitis. D.

IS AMERIKOS.

ROOSEVELTO VEIKLUMAS IR RINKIMŲ PASEKMĖS.

Sunku kur berasti tokį veiklų žmogų, kaip Rooseveltas. Jisai šen, jis ten pagal Ameriką nuolat sako kalbas, užpildinėja ant vagilių "grafterių" politikierių.

JOHN A. DIX, išrinktas New Yorko gubernoriu.

Kadangi Rooseveltas apkaltinantis kalbos ypač kenkia demokratų partijai, tai ji iš savo pusės stengiasi užteikti kelių respublikonams, o prieš Rooseveltą stato A. B. Parkerį, demokratų vadovą, kuris 1904 metais buvo kandidatu į Suv. Am. Valst. prezidentū. Susirėmimai dabar eina dėl kandidatūrų ant New Yorko gubernorių. Šion vieton respublikonai stato Stimsoną, o demokratai Dixą.

9 lapkričio. Niskas atsitiko ne taip, kaip laukta. New Yorko gubernoriu išrinktas J. H. Dix. Respublikonas H. L. Stimson pralaimėjo, nežiūrint į didelę Rooseveltą ragina žmones nuvalyti Amerikos politiskąją dirvą nuo parsi-davėlių. Toks didelis Roosevelto veiklumas yra labai svarbi parama respublikonų partijai ir jaigu šiuose rinkimuose daug kur respublikonai viršys demokratams ir kitus, tai tik svarbiausia ačiu Rooseveltui. Demokratams toms būdu Rooseveltas yra pavojingas. Roosevelto veikimo dėlei ir demokratai šiais metais daugiaus buvo atsargūs ir statė kandidatūras daugiaus užsipelniusių žmonių, — žinoma tai tik žymesnes vietas — gubernierių žovių. To dalyko dėlei ūkininkai

HENRY L. STIMSON, respublikonų kandidatas ant New York gubernorių, pralaimėjęs rinkimuose, nežiūrint, kad už jį agitavo Rooseveltas.

Kadangi Rooseveltas apkaltinantis kalbos ypač kenkia demokratų partijai, tai ji iš savo pusės stengiasi užteikti kelių respublikonams, o prieš Rooseveltą stato A. B. Parkerį, demokratų vadovą, kuris 1904 metais buvo kandidatu į Suv. Am. Valst. prezidentū. Susirėmimai dabar eina dėl kandidatūrų ant New Yorko gubernierių. Šion vieton respublikonai stato Stimsoną, o demokratai Dixą.

9 lapkričio. Niskas atsitiko ne taip, kaip laukta. New Yorko gubernoriu išrinktas J. H. Dix. Respublikonas H. L. Stimson pralaimėjo, nežiūrint į didelę Rooseveltą ragina žmones nuvalyti Amerikos politiskąją dirvą nuo parsi-davėlių. Toks didelis Roosevelto veiklumas yra labai svarbi parama respublikonų partijai ir jaigu šiuose rinkimuose daug kur respublikonai viršys demokratams ir kitus, tai tik svarbiausia ačiu Rooseveltui. Demokratams toms būdu Rooseveltas yra pavojingas. Roosevelto veikimo dėlei ir demokratai šiais metais daugiaus buvo atsargūs ir statė kandidatūras daugiaus užsipelniusių žmonių, — žinoma tai tik žymesnes vietas — gubernierių žovių. To dalyko dėlei ūkininkai

GELEZINKELIAI Į METUS UŽMUSĖ 3.804 ŽMONIŲ.

Washington, D. C. Komercijos komisija apskelbė skaitlines, ku-

ios rodo, kad per metais iki 30 birželio 1910 ant geležinkelių užmūšta 3.804 žmonių, o sužeista iš viso 82.374. Sulyginant su pirmesniais metais, skaitlinės padidėjo: užmūstųjų ant 1.013, o sužeistųjų ant 18.454. Nelaimės ant geležinkelių kompanijoms sunaikino nuosavybės už \$4.629.279. Už metus susidaužimų traukinių buvo 5.861, išėjimų iš vėžių 5.910. — Už pastaruosius tris mėnesius (liepos, rugpjūtį, rugsėjo), iš viso užmūsta ir sužeista ant geležinkelių žmonių 20.650.

NEGERI SAIKAI.

Kongrese sėdinti politikieriai giną įsiriję senus savo saikus, nors jie niekam netikę, persėnė. Dabar Amerikos konsuliui Brodforde, Anglijoje pranešė, jog dėl netikusio saikavimo Anglijoje ypač išstumtos Amerikos mašinos, nes Amerikos saikavimo būdo nei Anglijoje žmonės nesupranta.

GAUDYMO PRASIZENGĖLIŲ BIURAS.

Washington, D. C. Čia manoma, kaip tai yra Europoj, įrengti specialiską biurą turinti palengvinti sugavimą prasižengėlių. Visos policijos dalys turės čia atsiųsti savo medžiagą: Bertellono sistemo matavimai prasižengėlių, pirštų atspaudas, jų fotografijas. Biuras tas palaikys susišėsimus su panašiais biurais svetur.

NE PININGŲ DIRBEJAS.

Washington, D. C. Chicagoj likosi suimtas tūlas Seereet, kuris davė padirbti 200000 dol. Nicaraguos piningų; mat nužiūrėta, kad jis dirbdina netikrus piningus. Dabar vienok Washingtonon atsiliepė tuomtarpinis Nicaraguos prezidentas Estrada reikalaujamas paleidimo Seereeto, nes piningus dirbdino revoliucionierių vadovas Estrada, bet tasyk, kada revoliucija dar nebuvo paėmusi viršų.

KOVA UŽ ŽEMĘ.

Atidarė kolonizacijai indijonų rezervacijas Washingtono ir Montanos valstijose. Pulikai žmonių laukia, norėdami žemę įsigyti. Coeur d'Alene rezervacijai reiks dar teisman šaukties, nes žemės yra tik 300 kolonistų, o į ją ten insiverzė 500.

MIESTŲ GYVENTOJAI AMERIKOJ.

Laikė paskutinio gyventojų sukaitymo Amerikoje buvo 16 miestų turinčių daugiau negu 100000 gyventojų; visi jie tu-rėjo 18435440 gyv. Miestų tu-

rinčių nuo 25000 iki 100000 gyventojų buvo 174.

TRIS KARTUS NUO VYRO PABĖGO.

Tris kartus nuo savo vyro pabėgo moteris Mare Grensleaf. Ji buvo duklė generolo Banning. Pirmutinis jos vyras buvo pulkininkas milijonierius Bradbury, bet ji nei milijonų nenorėjo atšalus meilę nuo vyro pabėgo. Paskui pabėgo dar nuo dviejų.

KARVĖS PASIGERĖ.

Rocksburg, N. Y. Banda iš dešimties karvių prisigriebė Cidero dirbtuvę ir radusios kubilą cidero, visą išgėrė. Bet nuo to karvutės pasigėrė: išsyk ėjo svyrudamos, išskėtusios kojas, paskui pradėjo šokinėti, ant galos visos sugulė ir dar ant rytojaus pagrijojo.

SUDEGINO MEXIKONĄ.

Rock Springs, Tex. Pulkas aplinkinių gyventojų pėveržė nuo šerifo žmonių mexikoną Antonio Rodriguez, pririšo prie stulpo, apliejo kerosinu ir uždegė. Radriguez sudegė. Jis mat pripažino jog užmūšė Hendersono moterį.

PER ILGAI JUOKESI.

Lawrenceburg, Ind. Kadangi pasisekė gerai nusipirkti puikų mulą, gyvenantis čia Schrupp iš džiaugsmo pradėjo smarkiai juoktiesi. Iš syk namiškiai nieko blogo nemanė, bet kad juokas traukėsi per ilgai ir Schrupp negalėjo jo sustabdyti, pašaukė daktarą; vienok ir tas juoko sustabdyti nemokėjo. Tik po 12 valandų juoko vienam daktarui su elektriškos mašinos pagalba pasisekė juoką sutabdyti.

JAUNAVEDŽIAI BANDĖ NUSIZUDYTI.

New York. Vos dvi savaitai atgal apsiėdė — Povilas Torria ir jo meteris, kaip ji sako, sutarė nusizudyti, bet tas tik iš dalies pasisekė. Vyrą rado jau negyvą, o moteris gal išgis. Abudu perpjovė sau pulso arterijas ir atsuko savo gyvenime gazą. Kada, pajutę gazą, kaimynai, išlaužė duris, gyvenimanas įsiveržė, vyrą rado jau negyvą.

TURBUT BEPROTIS.

Lawrenceville, Ga. Gyvenantis čia Joe Wallace nušovė savo pačią, ir 13 metų sūnų, mirtinai pašovė 19 metų sūnų, išvyjo iš namų dvi dukteris ir pats persisovė. Priežastis tokio darbo visai nežinomos.

NEPATAISOMAS DEMORALIZATORIUS.

Grand Forks, N. D. Forte Foten suėmė 107 metų senį, C. H. Zakirkach, matyt vokiečių; jį sugriebė pardavinėjant indijonams degtinę, o tas yra uždrausta.

GERAS GROCCERNINKAS.

Evansville, Ind. Gyvenanti čia moteris Vorkel nusuntė savo sūnų parnešti agurkams ukusų. Groccerninkas jam, vietoj ukusų, davė gazolinos. Kada moteris, sudėjusi į katilą agurkus ir užpylusi parnešto skys-timo, pastatė ant ugnies, žinoma, viskas užsidegė. Gaspadinė pagriebė katilą ir išnešė kieman, bet nuo degančios gazolinos užsidegė kaimyno namai ir su visu sudegė.

RAUPLĖS.

Saginaw, Mich. Gana smarkiai siaučia čia rauplės. Užkirtimui kelio ligai visi teatrai ir viešų susirinkimų vietos tapo uždarytos; uždarytos taipgi mokyklos, kad mokiniai neužsikrėstų liga.

MILIJONIERIUS NORI AEROPLIANĄ MATYTI.

Baltimore, Md. Sergantis čia nykštis milijonierius Ross Winons pasiūlė prancūziui orlaivnikui Latham'ui 500 dol., jai-gu jis lėkdamas per Baltimore,

lėks taip, kad Winons galėtų jį matyti per savo kambario langą. Už aplėkimą aplink miestą, Baltimores laikraščio "Sun" paskirta dovana 5000 dol.

NUSISŪVO LAIKRAŠČIO LEIDĖJAS.

New York. Nusisovė čia turtolius Gilbert, savininkas laikraščio "Times", sunus to laikraščio uždėtojo ir žinomas mieste vertelga. Jis buvo sekretoriu Park Building Co.

NETINKAMAS MEILĖS VAISTAS.

Kansas City, Mo. James M. Shram sunkiai pašovė moterį Louise Sullivan už tai, kad ji atsisakė su juom draugauti. Nusisovė paskui ir pats. Minėta moteris buvo nuo vyro pasitraukusi, bet vėl pas jį sugrįžo.

600000 dol. DARBININKAMS.

New York. Neseniai miręs čia turtolius ir fabrikantas Isak Smith Genssen užrašė savo darbininkams 600000 dol. ir patį testamentu pripažino, jog surinkti turtus padėjo jam jo darbininkai.

NENORĖJO KASOS PERŽIURĖJIMO.

Georgetown, Texas. Kasierius Valstijos banko, J. J. Lester, pamatęs atėjusį bankon kantrolerį jo piningų ir kasos peržiūrėti, prie jo akių griebė revolverį ir nusišovė. Ką banke atrasta, nežinia, bet jaigu kasierius nusišovė, matyt kasa buvo netvarkoj.

2MOGŽUDYSTĖ BEPROČIŲ NAMUOSE.

Nevada, Mo. Valstijos bepročių namuose beprotė moteris Laura Lisbert nudurė kitą beprotę, P. M. Gion. Mat ji rado murininko užmirtą peilį ir užsimanė jį išbandyti tikrai beprotiška.

NUO ORLAIVININKŲ LENKTYNIŲ.

New York. Orlaivininkų lenktynėse Belmont Parke, orlaivninkas Ralph, Wrighto aeroplaną pakilo oran iki 9714 pėdų augščio, taigi augščiau negu kas nors kitas. Jam už tai priguli dovana 10000 dol.

SUPUVĖ KIAUSINIAI.

Philadelphia, Pa. Čionykštis teismas pasmerkė devyniems mėnesiams kalėjimą turtingą kiaušinių pardavinėtoją George Ellis, kadangi jis žmonių maistui pardavinėjo supuvusius kiaušinius. Kitas kiaušinių pardavinėtojas, Abraham Staples gavo tris mėnesius, o Thomas D. Ellis turėjo užmokėti 500 dol. baudmės.

NAUJAS TAUTISKAS PARKAS.

Wyomingo valstijoj yra Amerikos tautiskasis parkas Yellowstone, kuriame yra daug gamtos stebuklų. Čia laikomi ir nykstanti jau žverys. Dabar manoma parengti Minnesotoj kitą tautiską parką. Itasca parką, kur bus užlaikomos retos žvėrys ir žuvų atmainos, čia bus saugojamos nuo visiško jų išnaikinimo.

PASIMIRĖ SENAS BOMBŲ METĖJAS.

Los Angeles, Cal. Pasimirė čia, sulaukęs 78 metų, senas revoliucionierius, majoras E. C. de Rudio. Jis 1860 m. metė bombą į Prancūzijos cėsiorienę Eugenių. Užtai tapo mirtin pasmerktas, bet užtarus Anglijos karalienei Victorai, baudmė tapo sumažinta.

APSKŪSTI 9 GYVULIŲ AUGINTOJAI.

Omaha, Nebr. Paduoti teismas devyni turtingi gyvulių augintojai, kadangi jie iš pusiau sausų ne jiems prigulincios žemės plotų revoliuciais rankose išvaikė kitus gyvulių augintojus ir jų bandas, sudaužė visus jų padarus. Taigi ne savo žemės didelių plotus jie užsimanė pasisavinti.

KREDITORIAI NE MAŽAI NUSTOS.

Utica, N. Y. Nusibankrutino mieste Albany firma Durant & Selmore. Skolos siekia \$1041563, o turtai jos, tų skolų uždengimui, tik \$16572.

PATS SAVE NUBAUDE.

Caruthersville, Mo. Martin Rollins, kuris nušovė 16 metų merginą, Annie Austin, nes ji nenorėjo su juo meilautiesi, pamatęs, kad nepasipės, nusišovė savo darbdavio daržinė. Mat jį gaudė su šunimis Serifo žmonės.

VĖTROS ALASKOS PAKRANTĖSE.

Nome, Alaska. 3 lapkričio dieną Beringo jūroje ir visos Alaskos pakrantėse šiautė baltos vėtros, kurios ir ant sausumos daug nuostolių pridirbo. Mieste Nome vėjas sugriovė dešimt namų. Vėjas matė augščiau jūrių vilpis ant kranto, River gatvė jau vandens užlieta.

SUĖMĖ RAŠTŲ ISLEIDĖJĄ.

Philadelphia, Pa. Suėmė čia išleidėją ir neva naujų išradimų pardavinėtoją, uždėtoją Chester George B. Clows Co. už panaudojimą pašto prigavingumo miejams. Mat jis per pačią įėjimo agento su kaučija savo firmą.

KIEK SURŪKO STUDENTAI.

Ann Arbor, Mich. Lapkr. 5 Tūlas universitetininkas suskaitė, kiek Michigano universiteto studentai surūko tabako ir metus. Jis parodė, kad perėjusiais metais visi studentai surūko 132.210 cigarečių, 33.180 pakelių cigarečių, 52.000 pakelių tabako, iš kurių 30.000 buvo skirta cigaretėms daryti nupirko 6.850 griežinius kramtamojo tabako ir 7.000 pakelius cigaretinio popieriaus. Jie taipgi nupirko 100.000 ptyletų čokolado ir 77.440 pakelių gumos. Čokoladą ir gumą jie daugiausia pirkė merginoms.

BEPROČIO DARBAS.

Cedarburg, Wis. Gvenantis čia mėsiniukas Leonas Hoffman, gavęs proto sumaišymą, nušovė savo 12 metų sūnų ir sunkiai sužeidė pačią, savo brolių ir jo sūnų.

EKSPLOZIJOS.

La Peer, Mich. Netoli nuo čia, kuliant garine mašina į jonus, eksplodavo mašinos katilas. Eksplozijos du vyrai tapo užmušti, o vienas mirtinai užgautas.

GAISRAI.

Philadelphia, Pa. Šiautė čia gaisras, kuris išnaikino dvi neva negalinti užsidegti krautuvų ir trejus gyvenamuosius namus prie Pine gatvės. Nuostoliai ugnies padaryti labai dideli, bet dar ne apskaityti.

Wichita, Kans. Sudėgė čia javų krautuvės Blair Elevator Co. Nuostoliai ugnies padaryti siekia 150000 dol.

Key West, Fla. Sudėgė čia dokai ir krautuvės Peninsula & Occidental Steamship Co. Nuostoliai skaito 300000 dol.

London, Ky. Išdegė čia čielas namų blokas miesto vidury. Nuostoliai ugnies padaryti skaito ant 250000 dol.

Winnipeg, Manitoba. Sudėgė čia Aleksandro McDonaldo krautuvės. Nuostoliai ugnies padaryti siekia 300000 dol.

Pekin, Ill. Bandant su kerosino pagalba pečių užkurti, užgimė vienuose namuose gaisras. Sudėgė ne tik namai, bet ir kursori ugnį Mare Novosel ir ketvertas vaikų.

Macon, Ga. Sudėgė čia spaustuvi ir laikraščio "Telegraph"

redakcija. Nuostoliai siekia 150000 dol. Sudėgė ir rašto stalties Raymond Clay.

Brandon, Manitoba, 4 lapkričio sudėgė ligonbutis kuriam buvo apie 600 ligonių. Ligonius su vargu pasisekė išimti iš degančių namų. Ne vienas buvo sužeistas, o daugelis, ištraukti į šaltą orą, peršalo. Nuostoliai, gaisro padaryti siekia \$250.000.

NELAIMĖS ANT

GELEZINKELIŲ.

Houston, Tex. Netoli Hallenille išsoko iš vėžių pasazierinis gelezinkelio trankinys. Prie to vienas ekspreso kompanijos tarnas tapo užmuštas.

IŠ DARBO LAUKO.

Princeton, W. Va. Strikuoją mechanikai, katilioriai ir jų pagalbinajai varstytuose Virginie gelezinkelio.

Pittsburg, Pa. Čionykščiose skerdyklose streikuoją 200 dešrų dirbėjų. Jie reikalauja 20% pridėjimo prie dabartinių algų.

New York. Maža ekspreso kompanija, turinti 200 vežėjų. Monahan, Express Co. priėmė vežėjų reikalavimus. Kitos kompanijos dar turisi su streikuojančiais vežėjais.

Cincinnati, Ohio. Čianykštė kriaučių unija pranešė dirbtuvių savininkams, kad jie neimty darbų nuo Chicago firmų, kur yra kriaučių streikai. Jaigu Cincinnati'ies darbdaviai to reikalavimo nepildytų, kriaučiai žada streikuoti.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

IŠ PEABODY, ILL.

22 spalio dieną rado čia negyvą žmogų. Pas jį rado lietuviškus raštus, tai matyt, kad tai buvo lietuvis. Viename rašte buvo užrašyta, kiek jam kalbas farmieris. Tūli lietuviai norėjo pamatyti tą negyvėlį, bet policija neleidė. Gal tai keno pažiūstas ar draugas. Šitam miestelyj jau antrą kartą randa užmuštą žmogų, o nieks nožino, kas užmušėjas ir kodėl jie žmones žudo.

Kunas rasto lietuvių palaikdavo 24 spalio dieną.

J. Čakavičius.

IŠ HARFORD, CONN.

Jau ir čia lietuviai pradeda kilti iš miego. 29 spalio dieną pirmą kartą šitam mieste buvo atloštas teatras, perstatyta "Sykštus raitelis". Lošimas pasisekė ne blogiausiai. Po teatru merginų choras padainavo dainą "Gamta graži". Paskui buvo šokiai ir "lankojanti krasa". Gavusiems daugiausiai kortelių buvuo skiriamos dovanos: vyrui žiedas vertas \$7.00 ir knygą už 2 dol.; merginai spilka \$7.00 verta ir gėlių buketas vertas 2 dol. Vakarai atlikę apie 250 žmonių. Visi labai gražiai užsilaikė.

Geistina, kad panašūs vakarai, būtų pas mus tankiau rengiami; geistinos būtų ir geros prakalbos, jos prikelty miegančius iš sunkaus miego. Be gyvo žodžio sunku ką nors prikelty.

Lietuvių čia gyvena apie 500. Iš draugijų — yra čia 124 S. L. A. kuopa, bet jon, iš tokio didelio lietuvių skaitliaus, priguli tik 19 narių. Yra ir miestų knygnamas, kuriame yra ir lietuviškų knygų keli egzempliorai; bet negerai, kad nėra kam lietuviškas knygą skaityti. Mat mūsų kuningėlis labai draudžia skaityti pirmeiviskas knygą ir laikraščius, tik "Draugą" liepia skaityti, o brukte brukto žmonės skaityti nenori, tai ne skaito nieko ir per tai brangų laiką niekais praleidžia.

Darbai čia labai prastai eina, pulkai žmonių gatvėmis vaikščioja be darbo ir jo niekur rasti negali.

Mat. Kirtiklės.

IŠ SEATONVILLE, ILL.

Čia anglų kasyklose dirbanti pilnė laiką, angiekasiai, gavo

mokesti po ilgų straikų, kurie traukėsi 23 savaites.

Pribuvusiam iš kitur lengva darbas gauti, bet reikia prigulėti unijon ir turėti angiekasias popieras Illinois Valstijos. Seatonville gyvena nedidelis lietuvių būrelis, yra viena krautuvė valgomųjų daiktų (Jonas Višniaucko) ir gertuvė laikosi jau levintus metus.

Mikolas Kairis.

IŠ ROCHESTER, N. Y.

L. S. S. 7 kuopos liuosnoriai užmanė patraukti Drą Šliupą su prakalba. Tuom užmanymu užsiintereso 52 kuopa T. M. D. ir pažadėjo pinigų lėšų uždengimui. Norėjo mat apvaikšioti 500 metų sukakčius musio prie Gruenwaldo. Išgirdę L. S. S. liuosnoriai, kad T. M. D. kuopa nori surengti apvaikšiojimą, susirinko ir vienbalsiai nutarė atimesti T. M. D. kuopos sumanymą tardami: "mums nerūpi protėvių skerdynės ir Lietuvos istorija", turbūt todėl, kad jos nepažįsta. Mės, girdi, nenorime, kad apie tai kalbėtų. Girdi, mės pasikviesime, tai mums iškalbės.

30 spalio dieną atsibuvo prakalbos "Girmama svetainėje". Žmonių prisirinko apie 700. Kad perstatė Šliupą, tai net sienos sudrebėjo nuo delynų plojimo ir tripsėjimo. Jis kalbėjo apie Lietuvos istoriją, taigi tebe kalbos buvo tokia, kokios, gal jos svarbos nesuprasdami, netenorėjo jau augščiau paminėti liuosnoriai. Kalbėtojas smarkiai nupeikė kuningus, nes jie, turėdami šešias dienas liuso laiką, mažai teusima visuomeniškais darbais, tik lošia vintus ar preferansus, gardų vyną gerdami ir visokiais niekniekais užsimdami. Sekmdieniošose išsakyti gąsdina žmones keplomis už nedavimą pinigų bažnyčiai, arba, geriau sakant, kuningams. Bažnyčia, girdi, tai kuningų kišenius, o kur tas pragaras, kuriuo žmones gąsdina, tai patjis nežino. Jie pripasakoja, kad tai vieta po žeme, o tyrinėtojai, girdi, visą žemę apkeliavo, ją visą išmatavo, o to bausas pragaro niekur nesurado. Tai, girdi, turbūt, to bausas pragaro nėra, bent tokio, kokiu jį kuningai tamsiems žmonelėms perstato.

Pusę kalbos 5 metų mergaitė padavė kalbėtojiui didelį puikų gėlių buketą, už ką Dras Šliupa širdingai padėkavojo. Kaip girdėt, tas buketas buvo nuo 52 kuopos T. M. D.

Paskui deklamavo eilės E. Strolis ir K. Bendokaitis. Strolis gavo nuo publikos gvyvą gėlių buketą. "Lietuvių Laisvės choras" padainavo "Jaunųjų Tėvynainių hymną", "Pasakyk mano mylimas kraštė". Dainos publiakai labai patiko. Visi plojo dainais norėdami, kad dainas atkartotų, bet nežinia kodėl choras jų neatkartojė.

P. Pilkalnis.

IŠ ELLSWORTH, PA.

Kas yra dvejos minkštų anglių kasyklos. Dirba kas dieną. Bet iš kitur pribuvusiam darbas sunku gauti.

Lietuvių yra čia pusėtinas būrelis, bet tarp jų nėra sutikimo, todėl sunku ant tautiškos dirvos ką nors nuveikti. Skaitantį kokių nors raštus čia mažai yra, bet už tai daug daugiau yra girtuokliaujančių. Kaip kokiose stubose geria par naktis ir rėkauja ir tokiu būdu svetimačių akys žemina lietuvių vardą.

V. D.

IŠ LIETUVIŲ LAIKRAŠČIŲ.

Dėl Keleivio pasakymo, kad kuningai nieko naudingo nėra nuveikę, apart blėdės, ams syk buvom pastebėję, jog dalykai kitaip stovi ir nurodėn tilius žymius moksluose kuningų vardus. Apie tai Keleivis vėl prabilo ir sako: "Tiesa, Kopernikas, Kepleris ir Bruno daug nuveikė astronomijos užkariavimuose, bet Lietuvoje ne reikty taip drąsiai tvirtinti, kad jų nuopelnai, tai nuopelnai kuningams."

Kad tai kuningijos nuopelnai mės ir nemanė tvirtinti, bet kad tai kuningų nuopelnai, tai aišku ir be tvirtinimo: tie žmonės buvo kuningai. Keistai Keleivio rašytojai grupuoja dalykus: čia pas juos kuningai tai kuningija, toliaus kuningai tai krikščionybė ar katali-

kybė. Taip painiojant dalykus, vargiai galimas koks tikras išvedimas.

Prirodymui kuningijos blėdingumo Keleivis sako:

"Lietuvai reikėtų žinoti, kad Keplerio mokslą kuningai persėkiojo, reikėtų žinoti, kad po piešius buvo prakalbos Koperniko (sic.) ir visus jo raštus. Praktekė pats bažnyčios galva, ir prakalbe dėl to, kad jis skelbė, jog žemė sukasi apie saulę, o ne saulė apie žemę, kaip biblia mokinia. Argi da reiklia aliksmių faktų, kad kuningai darė mokslui blėdę? O jai to da mažai, patikimo tą patį Bruno" ir tt.

Taip gali pasakoti žmogus, turįs kokį ypatingą piktumą ant kuningijos. Rimtoje istorijoje tai viskas išrodo kitaip: jį čia nekaltina to ar kito žmogaus, tą ar kitą luomą, bet išaiškina, kodėl tokių gadynėse tokie dalykai dėjos. Minimoj čia (Koperniko — Keplerio) gadynėje kuningija buvo vienutinis apsvietasai luomas, ir jaigu viena jo dalis galvojo taip, kita gėdėjo galvoti antrai, trečia — trečia, kaip ir dabar kad yra. Naujos neprispaustos plačiai ir visumet konservatyvūs visuomenės mintys kiekvienu laiku rasdavo ir randa iš tos visuomenės pusės pasipriešinimą. Juk ir Sokrates savo laiku buvo priverstas nusinuodyti, o tada dar nebuvo tos taip nekenčiamos kuningijos. Jaigu lieskim, Keleivio rašytojai būtų gyvenę Koperniko laikais, tai be abejoj jie pirmutinėje būtu šokę Kopernikui ir akis už jo negirdėtus teirijas. Ko-gi stebėtis, juk dar septynioliktame amžiuje tie tūlas prancūzų rašytojas (ne kuningas) sakė: "kaip sau norit, nei kaip aš jums neįteisiu, kad aš sukuos aplink saulę, kaip visiškias užnertas ant jiesmo ir kepinamas ant ugnies".

Sulig pačios krikščionybės galima pasakyti tiek — jai tūlasi vilų Europos tautų civilizacija, ir negalima nei įsiveidinti, kį mės turėtume, jaigu nebūtume turėję krikščionybės.

Tūlas komunistas Keleivij N44 užsiupola ant Lietuvos už neva nesurūpinimą šiuvejų streiku:

"Reikia stebėtis — sako — kad ant mitingų šilataučiai dainuotų mūlaikraščius savo atstovams, kad pagelbėtų varyti agitaciją (sic.) tarpe darbininkų, aukštuolių prieš kapitalą. — bet kurį, p. Olesewskis, buvo su savo Lietuvoje, visai nepasirodė visuomeniškų arenų, kuomet menkiausio laiko, kaip ir be reikty, dešimties, atstovė savo atstovų, o Lietuvoje, tyrtytum nežinoma, kada jau anglika spauda rašė apie streiką, patalpino da Hart, Schaffner ir Marx apgarsinimą, kad reikalauja darbininkų, atkariojant net po tris kartus."

Toliaus tas Komunistas praneša apie Socialist Party liet. kuopų mitingą, kuriame tarp kitų kalbėjė tūlas J. Gaigalys.

"kurie kalba buvo labai apstatyviska, didesnę kurio pusę buvo palygėta dabartinėmis nuotikams, labiausiai apie rubelvių streiką, ir kada priminė, kad reikla šalinies nuo tokių įstajų, kurios pagelbėti net streikliaus rinkti, kaip ve Olesewskis da be reikty nedidelį garminą, kad Hart, Schaffner ir Marx reikalauja darbininkų, kurio firmoj jau visuotinas streikas — avietalį pakilo bausis triukšmas ir delynų plojimas."

Tokias žinias skelbti gali tik demagogai, niekad neparaustanti melagiai, kuriems visokios melagystės yra geros, jai tik su jomis jie įstengia sukirsinti nežinančias darbininkų minias. Protinę žmonių nuo tokių "apastalų" privalo šalinties jų didesniai sugėdyjimai. — Panašiam Komunistui, panašiam Gaigalui, matomai, negyvoja jokios datos ir rožos, kad rūbisiuvių streikas tęsiasi nuo amžių. Bet, kaip viskas, taip ir rūbisiuvių streikas turi savo pradžią: pas Hart, Schaffner ir Marx rūbisiuvių (daugiau kaj 1000 žmonių) sustreikavo 14 spalio dieną ir Chicago laikraščiai (Tribune, Record-Herald) pranešė apie tai 15 spalio d. subatoje. Hart, Schaffner ir Marx firmos apgarsinimas buvo įdėtas Lietuvos nuo pat pradėjos spalio m. kuomet dar streiko nebūvo skeliamas. Tas pats apgarsinimas, kaip padavė ilgesniam laikui, tilpo ir 41 Lietuvos numeryje su data 14 spalio; atspaudžiami-gi Lietuvos numeriai paprastai esti dieną aukščiau, o redakcija užbaigia numerį dviem dienom anksčiau prieš išėjimą. Tai kokių-gi būdu redakcija 12 spalio dieną galėjo žinot, kad 14 spalio Hart Schaffner ir Marx firmos darbininkai sustreikavo. Kada-gi 15 spalio d. tapo visiems žinoma, kad Hart, Schaffner ir Marx darbininkai streikuoją, tai sekandame Lietuvos nume-

ryje, j kurį buvo įdėta ir pirmas pranešimas apie streiką, — tos firmos apgarsinimo nebūvo, jį buvo išmestas, nežinint j prasyką talpinti toliaus. — Žmonėms, kuriems nerūpi teisybė, žinoma, tas viskas "ne galvoj".

Kad neteisingas taip-gi užmetimas būk Lietuvos nesurūpina streiku — kiekvienam skaitančiam Lietuvos gali būt aišku: Lietuvos apraš šį streiką daug plačiau, negu koks kitas lietuvių laikraštis.

Amerikos Žinios irgi, iš pirmo išlaulusios ar iš Keleivio pasiskoliusios žinias, nei nemirkeleldamos sako, būk Lietuvos "taip dar", t. y. dėjo apskelbimą, reikalaujanti darbininkų streikuojančių vietas.

Padorų žmonės tokius dalykus atšauktų. Žiūrėsim, ką padarys Keleivis ir Amer. Žinios.

Draugas 43 nr. buvo užmetęs Treyni, kad apie tokį svarbų atvoti antrai, trečia — trečia, kaip ir dabar kad yra. Naujos neprispaustos plačiai ir visumet konservatyvūs visuomenės mintys kiekvienu laiku rasdavo ir randa iš tos visuomenės pusės pasipriešinimą. Juk ir Sokrates savo laiku buvo priverstas nusinuodyti, o tada dar nebuvo tos taip nekenčiamos kuningijos. Jaigu lieskim, Keleivio rašytojai būtų gyvenę Koperniko laikais, tai be abejoj jie pirmutinėje būtu šokę Kopernikui ir akis už jo negirdėtus teirijas. Ko-gi stebėtis, juk dar septynioliktame amžiuje tie tūlas prancūzų rašytojas (ne kuningas) sakė: "kaip sau norit, nei kaip aš jums neįteisiu, kad aš sukuos aplink saulę, kaip visiškias užnertas ant jiesmo ir kepinamas ant ugnies".

Vėn. Liet. N44 Panevėžio Labdarų Draugijos mokytojas M. Grieksmis, Keleivio rašytojai būtų gyvenę Koperniko laikais, tai be abejoj jie pirmutinėje būtu šokę Kopernikui ir akis už jo negirdėtus teirijas. Ko-gi stebėtis, juk dar septynioliktame amžiuje tie tūlas prancūzų rašytojas (ne kuningas) sakė: "kaip sau norit, nei kaip aš jums neįteisiu, kad aš sukuos aplink saulę, kaip visiškias užnertas ant jiesmo ir kepinamas ant ugnies".

Katalikas vietoj aštuonių dabar išėina dvylikos puslapių. Padidėję matomai dėl perdidelio apgarsinimų skaičiaus, kurie mažai bepalkidavo vietos straipsniams ir žinioms. — Dabar ketina padidėti ir Draugas. — Kitą syk pasikeitimus padidėti Amerikos Žinios iki šiol vis dar nepadidėjo.

Rankpelniai su spalio mėn. paibaiga sukako tris metai. Rankpelnis dabar pasituri geriaus, kaip pirmas dvejas gyvavimo metais ir pasitiki pildyt savo pareigas Skotijoj be baimės žlugimo.

Prakalbos.

Prakalbos — tai taip visur girdziamas, taip žinomas, taip pagaliau, inkirėjęs žodis.... Prakalbos — kaip ir kur jos nerengiamos, kokie tikslai jomis neatsiekiamai, jos gaivumo apraška, jos "veikimo", "progreso" žymė, jos lietuvių politiškoji arena, atsižymėjimo vieta, pagarstėjimo ir gėstų įrankis, vienetinės dalykas aprašymui laikraščiuose, vienetinė pažvalga ir nuomonų išdirbimo atskleisteji kninga, vienetinis klaidinimo verpetas, vienetinė "apšvietos" ir "mokslo" įstaiga.... Taip buvo ir iki šiol dar tebėra pas Amerikos lietuvių. Ir koki iš to nauda? Dejai Gerumo tiek mažas trupinėlis šituo įgyta, kad vos-vos galima jį matyti, užtai blogo tai čie li veizimai. Tūlas gali džiaugties, kad prakalbos atitrakė žmones nuo pamokslų. Bet kas iš to? Vienas dalykas vertas kito, o tam tikrai ir to nėra. Ne vienur prakalbos, sakomos tamsių neapšvietų ar pakvaišėlių žmonių, nešė vieną tik blėdį, tuo tarpu pamokslai galėjo nors doros žmones mokinti, ir tokios blėdės nedarė.

Prakalbų vaisius — minių demoralizacija, pakėlimas jų į neaprejamą puikybę, neleidžiančią nei per nago juodumą lavinties protui toliaus, stabdanti visokių minties pažangą. Prakalbos dauggiur atėmė žmonėms tikėjimą į Dievą, bet vieton to tikėjimo arba nieko nedavė, arba įbrukų kitą, nei kiek neracionališkesnį tikėjimą į savo visąžinybę, prilygstancią nieko nežinojimui ir daugiau kaip nieko nežinojimui.

Prakalbos, išdirbusios tokį protikąjį, pasakytume, ataklumą ypatingą fanatizmą, yra viena priežastis tiems visokiems "vaidams", "nesutikimams", tankiausia turintiems stačiai vaikščia išsiskinimą ar menkių menkiausį pamatą. Pagalios visos "partyninės" doktrinos pas mūsų neva "partyninius" žmones yra vien prakalbų ar prakalbines literatūros pasėtyjų sėklų žali diegai. Ko gi stebėtis, kad pas mus viskas taip siaura, taip vienpusiška, taip negudru! Žinoma, vienpusiškumui priežastis — stoka apšvietos, bet prakalbos, nei kiek tos apšvietos neduodamos

ir lyg sankcijonuodamos obskurantizmą, tą priežastį padarė labai aštria, labai sunkiai panaikinama.

Jaigu greta prakalbų turėtume žemesnes ir augštesnes mokyklas, — prakalbos tokios praigaistingos, tokios baisios veikmės neturėtų. Bet kada prakalbos yra paverstos į surogatą mokslo, filosofijos ir viso ko, o koks tai baisingas tada dalykas! Ir jis dar baisingesnis daros, atsiminus, kokie žmonės dažniausia tose prakalbose figuruoja. Juk iš atsižymėjusių šioj srityj Amerikoje žmonių ne vienas yra pirmosios rūšies humbukierius, ne vienas yra tuščiagalvis rėksnys, tamsinas ir siaura-protis, siekias tikslus, kurių ir pats visai nenumano. O sukviesti prakalbosna žmonelės turi viską imti už gerą pinigą. Ir čmė.

Ir štai matome, ant kokio laipnio jie dabar stovi.... Kolai prakalbų pasėtoji sėkla išnyks, reiks laukti dar ilgus metus. Kol-kas-gi linksma pastebėti, kad prakalbų ypatinga, lyg šventa aureolė pradedą dilti. Siur-tur Amerikoje kyla reakcija prieš prakalbas, ir tiesipločioje jį toliaus. Gerui Amerikos lietuvių dabartinis laikas tas yra reikalingas. Rengiamosios dabar ne vienur prelekcijos, jaigu tik jos nebus panašios į tokias jau prakalbas, galės nors truputį nuvalyti sunkią atmosferą. Ilgainiui rasi iš to galėsim sulaukti ir pamatingesnių apšvietai dalykų. Įsigyvendinus gi pastoviosios švietimo įstaigas, ir prakalbos ras sau tinkamą vietą ir bus naudingos, atlikdamos organizacinį darbą, darbą, kurį tik ir gali atlikti prakalbos. Tame yra vienetinė gera ir praklini jų užduotis. Oksus.

I Muzikos Mylėtojus.

Kas kartas vis daugyn ir daugyn kyla visuomenės reikalavimai sulig muzikos, kas-kart žmonių skonis tobulinasi, taigi, suprantama, kad reikia gerinti ir tas pajėgas, kurios muzikos srityje veikia. Pasekmingiausia pagerinti galima — susivienijus į krūvą. Yra pas mus dabar jau kelios įsikūrusių chorų ir kelios muzikališkos draugijos, bet visos jos veikia pavieniai, o bendras veikimas labai čia reikalingas būty. Susijungus vienas ryšin, galima būtų mainytis vėgkalais, galima būtų muzikališkų ir dramatiškų veikalus fėsti ir veikiamiesiems nariams davintė už dyką. Susirist visai ne sunku. Kiekvienas choras pasiva-dintų savu vardu, kurį patis sau paskirtų, bet visai tokiai organizacijai gal reikty pasirinkt koki nors kitokį užvardijimą, pavizdin: "Muzikališkas "Avilys" arba kaip nors kitaip.

Isteigt bendrą kasą, kurion visos muzikališkos kuopos mokėty skirtą metinę mokėty nuo kiekvieno nario. Veikiamieji nariai mokėty įstojima tik kuopoms, o metinė mokėty kiekvienai draugijai turėty užmokėty į Centrą iš uždirtų pinigų. Veikiantis narys turėty gaut po du egzempliorius iš-leistų veikalų. Vieną egzempliorų laikytų savame naminiame knyg-gyne, o antrąjį laikytų repeti-cijoms. Taigi ir draugijos centrą už veikiančius sąnarius prisiekt mokėty dvigubai.

Neveikiantieji sąnariai, užsi-mokėty įstojimą į kuopą, moka irgi metinę paskirtą mokėty ir gauna po vieną egzempliorų iš-leistų gaidų. Likusius veikalus reikėty pardavinėt tokiomis kai-nomis, iš kokių galima būtų gauti ir pelnas.

Kaip veikiamajam, taip ir neveikiamajam nariui priderėty d-pinties įkurimu nuosavių teat-rų ar svietinių ant akcijų ar ki-tokių būdu sumanyty.

Tuom tarpu jau ir pradeda ristiės muzikališkos spēkos į vienybę ir jau keli chorai susidėjo su Chicago, Muz. Dram. Draug. Birute. Susidėjus daugiau chorų, pasididinus sąnarių skaičių, sumanius jau ir pinigų mokėty leidimui veikalų, reikja išrinkt ir centrališką valdybą.

Susijunge visi į vienybę ga-lėtumėm daug nuveikt mūsų kul-tūriškam pasikėlimui. Laikas nuo laiko Amerikoje galima būtų pa-daryt net susivaziavimus ir duot didelius koncertus, tokiuo būdu įsteigiant kultūrišką lietuvių šventę. Kuomet kada nors Vil-nius įstengs įkurt dainininkų šventę, reikja, kad Amerikėnai būtų prisirengę pasistat savus at-stovus iš geresniųjų dainininkų

metuose.

bendrą tautišką šventę Lietuvoje.

Gerai būtų, kad reikale dainininkų susivienijimo atsilieptų kuodaugiausiai žmonių, išreikšdami savąias nuomones.

Aš iš savo pusės prisizadu iš anksto tokią bendrą organizacijai dirbt, kiek tik pajėgsiu. Manoma, kad savu darbą prisidės broliai Čiurlaniai, p. A. Pocius, p. K. Strumskis, p. P. Bukšnaitis, p. L. Ereminas ir kiti.

Mikas Petrauskas.

Laiškas į Redakciją.

Gerbiama "Lietuvos" Red.!

Pastebėjau jūsų laikraščio skiltyse num. 44, paržalgoje: *Iš lietuvių laikraščių*, paminėta iš S. L. A. oficiališkiojo organo "Tėvynės" num. 43, apie suspendavimą keliolikos S. L. A. narių kurie parengė "Konferenciją" prieš nutarimus S. L. A. XXV seimo.

Ne esu priešingu už paminėjimą, kaip žinios suteiktai skaitytajams, bet redakcija pridėjo savo pora žodžių apie dalyką, kurį yra draugijos vidurinis reikalas, ir dėl to negaliu nutylėti ir noriu pasiaiškinti į tuos pačius gerbiama laikraščio skaitytuos.

Suspendavimas ar kitoks nario nubaudimo būdas už lauzymą draugijos įstatymų yra vidurinis, savitarpinis dalykas pačios draugijos arba organizacijos, į kurią tas narys priguli ir į tuos dalykus laikraštis nereikalauja kištis, ypač kad tą yra pastebėję ir priėmė laikraštinkai savo suvažiavime. Taip kišantis į savo nuomonėmis nevisuomet galima prigulėti, greičiau dar prisidėti prie betvarkės, nes gal pati redakcija negana apsipazinus į tuos mūsų organizacijos įstatymais.

S. L. A. visi svarbesnieji reikalai, ypatingai įstatų pataisymai ar perkeitimas, atsitība tik seime. Per organą yra apkalbama svarstoma išlaiko koki reikalingi yra ateityj pagerinimai, vienok tik seimam suvažiavimui nuo kuopų atstovai delegatū nusprendžia dalykus, ir tas viskas yra, nuo seimo iki kitam be keitimo pildoma; dėl to įstatymuose pažymėta šiaip: "*Visos kuopos, draugystės ir pavieniai sąnariai sutinka ant visų S. L. A. įstatymų seimų nutarimų ir pildo juos*". Taigi seimas turi augščiausią galybę visose susivienijimo reikaluose, pasiremiant čarteriu, išduotu Pennsilvanijos valstijos ir jos tiesomis liečiančiomis tokias draugijas. Minietieji-gi suspenduoti yra surengę tyčia, nedabojant į įstatymus, savo pavadintą "Konferenciją" (kurios taipgi Susiv. teisotai nepripažįsta), kad pasipriešint XXV seimo nutarimams ir sulaužyti juos. Kartu agitu

Tikėjimų Istorijos Rankvedis

Su paveikslais

Parašė, bendradarbiaujant kitiems mokslininkams,

P. D. Chantepie de la Saussaye,

Teologijos profesor, Amsterdame,

Vertė J. Laukis

Situomi buvo išaukta kova tarp tautiškų bei pranašų pažvalgi, kurios pabaiga supuola su Izraeliaus, kaip savaime taisyklės tautos pabaiga. Skiriamieji taškai šitame periode yra: 1, izraeliškio tikėjimo svarybės centro perkėlimas iš šiaurinės izraeliškios viešpatybės į judaizmą, prisirgusio laipsniškai ir pasibaigusio Samarijos puolimu 722 m.; 2, atidengimas ir aptautinimas Deuteronomijos knygos 621 m., buvusios bandymo pranašinių mokslo suvesti į tam tikrą įstatymų formą; 3, panaikinimas politiškos Izraeliaus svarbos babiloniskajai nelaisvės; 4, tikėjimiskos sužinybės atsigimimas 6to metimiečio pusėje.

Nehemijos veiklumu prasideda naujas laikas, kuris sudirumu su graikiškuoju vrietu, apie 333 m. dalinama į dvi pusi. Pirmojo, priešgraikinę, didžiausią rolę lošia apšvietimas ir tolesnis vystymasis, seimininkaujant šventos judaizmos bendrijos įstatymui, antroje — kova su helenybe, pasiekianti Makkabėjiškose karėse savo čukurą.

Po trumpo žydėjimo prie Amonejų, judaizmas valstietinė bendrija prielaimi suėjimą prie Erodo dinastijos ir po jos valdant Romos prokuratoriams. Ir iš tikėjimiskos pusės jos puolimas negalėjo būti sulaukymas ne apokaliptikais raštais su jų mesijiskomis viltimis, ne su stiprinti įstatymo smulkmenų besimokymu, ne tikėjimiskos pavienybės išsiplėtojimu. Tuo tarpu gi Dievo pažinimas, plėtojasi Jehovybės, apturėjo sau pilną užbaigą Jėzaus Kristaus asmenyje.

56. SENOVYBĖ IR I JEHOVĖ TIKĖJIMO SVARBA.

Pamatinis izraeliškio tikėjimo dogmatas yra tame, kad Jehova yra Izraeliaus Dievas, Izraelius gi — Jehovos tauta. Sulyg vienskelbės izraeliškios padavos, šita atnaša, pranašo Ozijo vaizdinama kaip viniųs, nuo laiko gi pranašo Jeremijo ir Deuteronomijos turinti nesikeičiantį įstatymą, arba sadoros vardą, įvyko dar buvant Aigipte: „Aš, Viešpats Dievas tavo nuo Aigipto žemės“, Ozijos 12, 9, 134, st. Am. 3, 2. Naujesniame laike, priešingai, daugumas mokslinčių Jehovybės, kaip ir apskritai izraeliškios tautos pradžią perkelia į Palestiją; tokios pažiūros laikosi, pav., von Stade, Gesch. d. 8, I, 1, pasiremiamas abiem Žydų ir Izraelio vardais. Pirmas užvadimas, jo supratimu, buvo duotas neizraeliškųjų vakarinės Jordano pusės gyventojų izraeliškai tautai jai persikėliant vakarinę Jordano pusę. Šitas gi vardas turėjo priklausyti genčiai, likusiai užpakalyje ant rytinio kranto, kuri nors atsizymėjo ir įgijo garbę, per ką ir kiti šita vardą priėmė.

Visų toliausiai šitoje linkmėje nuėina G. Winkler, Gesch. I. Jo supratimu, Dovydas, Kalebo genties vadas, paveikė pirmą judo gimimą, o paskui ir kitas, gyvenusias Palestinoje gentes. Sutverta tokiu būdu viešpatybė gavo Izraeliaus vardą ir dievybę Jahu, kurią garbino visokios arabiškos gentės Musri'je ant Sinajaus, buvo iškelta po Jehovos vardu, kaip šitos viešpatybės Dievas. Visa, kas Sename Įstatyme pasakojama apie laikus pirmo Dovydo, Winkleris skaito legenda, Dovydo sutverta, vadinasi, jo rumų dainių su mieriu parodyti Izraeliaus ir judo gentių vienumą. Sumaišymas vardu Musri ir Mizraim davė jiems reikalingą šitai išeities tašką.

Visame šitame, be grynai savarankiškų prileidimų, nieko daugiau nesimato. Ir Tiele*) teisingai reikalauja

*) Geschiedenis van den goddienst in de oudheid I, p. 280.

nuo to, kurie atmeta istorišką Aigipte buvimo tikybę, idant jie duotų pakaktiną išaiškinimą, kokių būdu teip nepaprastai reikšiami išreikštas sumonis galėjo kilti tokiame laike, kuriame nebuvo jokios priežasties Aigipto neapkenčimui, bet greičiau reikėjo atsinešti prie jo draugiškai, kaip prie šalininko. Šeip ar teip, gentių susivienijimas turėjo įvykti pirmą pačios Palestinos užkariavimo, kadangi net tasyk, kaip jis po to vėl suiro, atminimas apie jį visgi užsiliko**).

**) Wellhausen, Abriss der Gesch. Israels und Judas.

Vienok Jehovos vardo atsiradimą nereikia kelti į tolesnį laiką. Teisybė, kad Penkiaknygio jehovininkas mini jau pasakojimuose apie protėvius ir sako, kad jau antroje žmonijos gentkartėje pradėta šauktis jo vardo (But. 4, 26), bet tas negali turėti svarbos akivaizdoje Elohiminko išėjimo, kurį aplamai paseka ir Kun. Kod. ir sulyg kurio šitas vardas buvo atidengtas Mozei, atžymėjimui nuo visiška be skirtumo vartojamo vardo „Elohim mūsų tėvų“. Rods, iš tikėjimiskos pusės šitas skirtumas nedaro svarbos. Pas jehovininką vienintelis dieviškas vardas išreiškia tėvų tikėjimo ir Izraeliaus tikėjimo vienumą, prie ko jis nedaro skirtumo tarp įvairių periodų. Pas Elohiminką, jei šitas skirtumas ir yra, tai visgi pas jį liekasi dvasiško su ankstyvesnėmis kartomis vienuomenės žinumas. Dievas, kuris nuo šio laiko turi Jehovos vardą, yra tas pats tėvų Elohim. Labai protinantis šitoje dėsnyje Ozijo XII sk.

Sitų atnašų tikėjimiskos svarbos įkainojimas reikalauja atkreipti atidžią į dievo vardo svarbumą tikėjimiskai Izraeliaus sužinybei, kuri paaiskėja iš 3-čio Išeities skyriaus. Jehovos (Jahve) vardas išvedama čion kaip perein. pak. nuo *haja* ir persisako žodžiais *ehieh aser ehieh*. Prieš šreiktus Schrader'o), Baudisseno*), G. Schultz'o) ir kitų aiškinimu prasmėje Hiphil*) galima pasakyti, kad jis

1) Bibl. Schenkelo III, p. 170. —
2) Studien zur Semit. Religionsgeschichte I, p. 229. —
3) Atl. Teol. 5, p. 410.
4) Lemme, Die religionsgeschichtl. Bedeutung des Dekaloges, p. 119 ir sek. skaito čia abieš aser abieš; slg. Graec. Ven. hoonstet ir Hierkus Comm. auf Ex. 6, 3, genealogion.

netinka abelnai kalbos prasmei, kad Hiphil nepaėina nuo *haja* ir kad, suoprotis, gyvalaidžio, tvėrėjo, net sutvertoj izraeliškioje dievapažinybėje nestovi ant pirmos vietos. Teip pat netinka žydiškam išsireikimui būdai hellenistikais aiškinimas, kuris Jehovos varde atitranda išraišką suoprotio apie izeitas Dievo, ne palestiniskais, kuris žodį *haja* ima prasmė „būti“, ne naujesnis, kurio viduriniu taksu yra supratinas stovumo, neatmainingumo ir savarankiškio dievybės reiklumo. Teisingą aiškinimą duoda Robertson Smith*), tuomet jis papildydamas de Sagardui**) nusiisunčia prie

*) The Prophets of Israel, p. 285 ir sek.
**) Psalt. Hier., p. 156 ir sek.
bokių vietų, kaip Išeitis, IV, 13, XVI, 23 ir XXXIII, 19; Deut. X, 25; I. kn. Kar. XXIII, 13; I. kn. Kar. XV, (Toliau bus).

S. K. Krakovskaja.

Chinija.

Dangiškosios cesorystės gyvenimo ir papročių vaizdeliai.

Su paveikslais

Vertė J. Laukis

nedidelės salos Šamino (reiskia — smiltinė), kuri nuo bruzdaus miesto atsidalina kanalu. Visas kanalas užkimštas sėmpangomis, taip kad nėra kur nei pasisukt; kanalu galima vaikščioti kaip žeme nuo vienos valtės ant kitos. Kantone apie 300 tūkstančių žmonių neturi kitokio būsto kaip tik valtį. Šitos valtys stovi taip, kaip namai ant sausumos ir yra atidalinatos vandeninėmis gatvėmis, kuriomis šian ir ten zuja eldijos ir valtys. Šituose plaukiojančiuose namuose gyvena čios šeimynos*).

Sala Šamina pirmiausia buvo užplaujama vandeniu, bet europiečiai ją apkasė, pakėlė žemę, įtaisė pakraštinių kelių, tiksmingus sodus, žalias alėjas, vejas, patogias vilas ir pavertė ją į ramią vietą. Činai yra uždraus ta be tam tikro leidimo ant Šamino būti, bet jie, kaip jau sakėme, lengvai gali pereiti šituo plūdurančiu tiltu europinį kvartalan.

Kantonas jau IX. metais buvo aplankomas arabiškių pirklų. XVI. metais jame pasirodė portugalai, paskui holandai. XVII. metais, pabaigoje persveriančią įtaką gavo anglai. Dabar Kantonas yra vaizbinu turtingu pietinių provincijų centru ir viena svarbiausių Chinijos prielaukų. Iš jo išvežama šilkai, išsiuviniai, cukrus, arbata, įvežama — medvilnė, metalai, opiumas.

Patarnavimui svetimšaliams, pirmu kartu atvykusiems Kantonan, yra vedžiojotai. Ant vizitinės kortelės vieno jų yra parašyta angliškai „A. Kam — vedžiojotas po miestą Kantoną“. Tai yra senyvas, buklus vyras, tikras geltonveidis činai, šilkiniuose drabužiuose, su šlikeliu ant galvos ir ilga kasa, apsiavęs veltiniais pantaplais, dešinėje gi rankoje laiko vėduklę.

Vedžiojotas veda činiškojo miesto dalin, kuri yra ant šiaurinio upės kranto apvesta tvirtovės sienomis. Ant kiek europinis kvartalas švarus, ant tiek činiško miesto dalis purvina. Kadangi činai nieko netaiso ir meta viską, kas papuola, tai tarpe upės ir antkrantinės gatvės pasidaro krūvos šiukšlių. Lipnės, vedančios nuo upės miestai, yra supurvintos ir subjaurintos kaip aršiau nereikia. Abisaliai siaurų, kreivų gatvių spiešiai vienaiubai namai. Daugelis gatvių turi labai keistus vardus: „Vienvalinės meilės gatvė“, „Simto anukų gatvė“. Visos šitos gatvės naktį yra uždaroma grotomis ir prie kiekvienų jų pristatomas sargas. Gatvės taip yra siauros, kad susitikę dvi nešyklos su vargu prasiženka. Sunkenybės pernešama taip gi ant pečių, ant ilgų bambusinių karčių. Nešikai eina greitai, kuone bėgte, paskatindami save vienvaliniais šūkavimais, pasirenę parstumi kiekvieną praėvį. Tas rōds neįstabus ant sėdurių gatvių grūstė prisigudrusių žmonių. Kantone, kaip ir aplamai visuose činiškuose miestuose nustebina daugybė žmonių. Kuone visi jie bėdinai ir purvinai apsiirę, vienokiose mēlynose jakėse, su vieno kiais galvos apdėdalais, iš pirmo pažiūrėjimo, atrodo panašiai vienas į kitą. Tik paskui pradedi juos atskirti.

Pasiturinčiųjų luomų moterų ant gatvės beveik nematysi, jos sėdi namie. Tik tai kairiuose miestuose jos pasirodo ant gatvių. Bet jų antine eisena (tarytum jos eina su styplemis) padaro nesmagų įspūdį. Činų vaikiai būti mieli, tai tik jie būti švaresniai. Liaudis yra maloni ir mandagi. Viršininkai gana pikti žiūri iš savo nešyklų per didelę raginutis akinus. Kadangi Chinijoje svetimžemių yra sulyginamai nedaug, tai j juos yra žiūrima su tokiu jau žingeidumu, kaip kitur būti žiūrėta į pravažiuojantį činą. Kairiuose miestuose, pav., Chan-Kuo'je gatviniai vaikaižai savo žingeidumu neduoda svetimžemiams praėti.

Kaikuriuose Kantono gatvėse susirenka tokios burys, tokia daugybė ratelių, nešyklų, kad parsieina kantriai laukti eilės. Per liety kamšatis dar yra didesnė; dideli skėčiai visai užankščia kelią. Činai lietaus bijosi. Svarbiausia tam priežastis yra ta, kad jo avasas yra popieriniais padais, kurie tuojau; permirksta. Bet ir aplamai činai vandens mėgsta ir yra labai nešvarūs. Tik tai gyvenantieji arti jūrų, karštame klimame jį mėgsta ir tolydžio juoni laistosi. Visi kiti činai vandens baisiai bijosi.

Abisaliai gatvės eina sankrovos viena prie kitos, kurios dieną yra atdaros, taip kad miestas atrodo kaip ir didelės mūgės metu. Činai mėgsta būti gatvėse. Štai vienoje vietoje susirinkę klausytojai aplink kalbėtoją, kitoje, slykštūs, apdriskę be galo elgetos vienas nuo kito brūdą rankioja. Čia jau skutama barzdos ir prosinama kasos, raupuotų visus burys slenkia, arba neregiai kūprina, su ilgos lazdos pagalba tirdami kelią. Činai yra mylėtojai paukščių ir neretai jie eina narvelius su paukščiais nešini, taip kaip kitų tautų žmonės šūnimis vedini, ir gėrisi ju melodiškio giedojimu čia pat ant gatvės. Triukšmas

*) Daugelis šitų plaukiojančių būstų, prikriti prie kranto, esti arbatiniais arba kvietiniais namais — viešbučiais pakelviams. Po saulės nusileidimui miesto vartai yra uždaromi ir įvažiuoti į miestą nėra galima.

Kantono gatvėse yra neišpasakytas: čia girdėti ir neįsotųjų reikavimai ir riksmų bėgikų, bėgančių priekyje mandarinų nešyklų, ir teatrinių skelbėjų šauksmai ir tolimas milijoninės minios ošimas.

Siauros Kantono gatvės nuo saulės spindulių yra apsaugotos ragazėmis, pertiestomis nuo vieno namo iki kito. Visi namai šviesiai apmaliovoti ir visur kabo didelės, margos iškabos, ant kurių pirkkliai įtikina sulyg savo teisingumo. Tankiai ant šviesiai apmaliovotų medinių lentų galima paskaityti šituos žodžius aukštinėmis raidėmis: „Mūsų dolerių skambėjimas yra taip pat malonus, kaip ir lakštingalos giedojimas paupjy“, arba „aš liausiuos būti geltonveidiu, jei aš neteisingas“. Činiškosios sankrovos neblizga savo šviesiais langais, bet įeinant kiekvienon sankrovon pasidurs žmogaus stuomenio augstėje yra pritaisyta, nedidelė lentynaite su išdėtais ant jos daiktais. Bet norint pamatyti brangiąsias prekes, reikia įeiti sankrovon.

Gatvės, prie kurių randasi vertėviai valgomais dalykais, yra labai nemaloniomis. Nuo mėsos žuvų ir daržovių sankrovos paduoda biauiri kvapnis žuvies, supuvusių kiaušinių ar cėsnų. Čia pat nuo gatvės matyti, kaip viryklose kepama visokia mėsa ir žuvis. Sūnes, katės ir žiurkės — mėgiausi činams skanskoniai — kabo greta su antimis ir vištomis, vėžiais, austeriais ir puikiai sutaisytu imbieru. Mielai traukiesi iš šiurdančių činiškų gatvių ir eini į gatves, kur gyvena činiškieji amatininkai. Čia daugybė sankrovų su šilkinėmis materijomis ir išsiuviniais, su išdirbiniais iš akmens, rakandais, įvairiomis činiškomis retenybėmis ir niekniekiais — tikrai puikus išdėstymas. Činas yra darbštus ir kantrus ir jo sumanybė ypatingai apsiėriška daiktuose, reikalaujančiuose didelės kantrybės.

Pramonijoj Kantonas užima pirmą vietą: jo amatininkai verpia ir audžia šilkus, dazogelumbes dirba popierą, stiklą, vernikinius išdirbinius tekina visokius daiktus iš drumblo kaulo ir medžio, daro puikus pjaustytus ir polituotus rakandus, tarpina metalus, degina porcelėninius indus, grynina cukrų; vietiniai amatininkai puikiai išsiuvinėja ant šilko.

Pjaustytojo iš drumblio kaulo sankrovoje ypatingai gerai išpaustyta vėduoklės, šachmatiniai paveikslėliai, įsodos lazdelės, činų vartojamoms vietoje šakelių. Nemažiau yra aktyvos šilkinių audimų audėjų ir ant šilko išsiuvinėtojų sankrovos; vis tai yra vyriški darbai, kadangi Chinijoje vyras taip puikiai valdo adata, kaip ir kūju. Toliau eina sankrovos su išdirbiniais iš metalo ir činišką piešinija ant ryžių popieros. Šitie niekniekiai yra labai pigūs, vienas piešikas padaro portretą škičą, kitas — veidą, trečias — rankas, ketvirtas — drabužius. Čia pat yra avalų sankrovos su išdėta visa eile mažyčių moteriškų pantplių ir kurpių su smailiais galais.

Kantono gatvių vienodumas pertraukiama dideliais trobėmis, apvestais augstomis sienomis; tai yra šventnamiai, kurių Kantone priskaitoma suviršum 120. Aktyvesni už kitus yra „Baisybės“ šventnamis, kurian vienval grūdasi žmonės, klausdami dievų apie savo likimą. Jis yra vadinama „Baisybės“ šventnamiu nuo buddistų prazaro paveikslų, stovinčių sienų uoksuose. Čia yra vaizdžiai parodyta, kaip nelaimingos nusidėjusios vėlės yra pjaustomos, kapojamos, virinamos ir kepanamos. Nemažiau yra aktyvas „Penkių šimtų genijų“, arba Buddos mokinių šventnamis: jame yra penki šimtai žmogaus augščio papuokėtų stovylių. Viena šitų stovylių su europine veido išvaizda, europine skrybėle ir batais išreiskia Marko Polo, žinomą keleivį, aprašų Vidurinę cesorystę XV. metaisimtyje. Kaikuriuos šitos stovylos padarytos labai bjauriai, pav., vienos ranka ilgesnė už koją. Šitas šventnamis, kaip ir visi činiškieji šventnamiai apskritai, neatsizymi švarumu ir yra labai apieistas. Gražesnis iš šventnamius yra bokštuotos pagodos, tankiai pastatytos iš mūrmuro; labiausiai žinomomis yra: kvietkinė pagoda su aštuonkerčiu bokštu ir penklubė pagoda ant miesto sienos. Nuo šitos sienos matomas puikus vaizdas miesto ir jo aplinkinių iki tolimų kalnų.

Už miesto sienos paupiu eina platus Kantono priemiestis. Iš trobėsčių čia yra: ligonbutis rauptuotis, prieglauda neregiam, našlaičių namas, nukarsėliams namas ir kapinės. Artį miesto ant salos Chopalos dideliame šventnamyje yra penmos šventos klaukės ir yra činiškasis sodas su paveikslais iš mirtų krūmų, išreiskiančiais žmones ir gyvulius.

Ant Jantsekiango upės, svarbiausio Vidurinės cesorystės vaizbos kelio, stovi trys dideli Chinijos miestai: Ngan-King, Chankou ir Sanchai. Įėjimas į šitą upę yra sunkus ypatingai žėgliniams laivams, josios įtaką tvenkia didelės smiltinės sėdumos; josios abu krančiai yra labai žemi ir lygūs. Tas tik gerai, kad Jantsekiang yra rami ir niekuom nepriemena savo kaimynės Geltonosios upės — Goango, kuri kartais išsiveržia iš savo vagos, naikindama viską ant savo kelio. Juo toliau nuo įtakos, juo augstėsi ir dailiesi darosi Didžiosios upės krančiai. Išpradžių plati kaip jūra, ji paskui susiaurėja ir augstos uolos apsiaučia ją iš visų pusių.

Smailios, skardžios uolos, kalvos, skaičios žalumos, ryžių laukai atsiveria ant kiekvieno žingsnio. Dieną ant upės neapsistojamas judėjimas. Didelės džonkos, panašios į plaukiojančius namus, vartine tiesiasie tpe augstyn. Sieliai su kelioms pirkaitėmis ir žmonėmis pasroviui leidžiasi vienas po kitam. Ant kranto taipgi yra bruzdėjimas. Vienoje vietoje darbininkai pjauna nendres, kitoje neįsotieji neša sunkenybės. Čia činas joja ant (Toliau bus.)

Prie Cenchachavo skandalo.

Kad gerai suprasti atsitikusių užmušusių Cenchachavo klostoriuje, reikia žinoti ir prietikus klostoriuje, koki buvo paskutiniuose laikuose. Maskoliškoji valdžia, juk ne tik Cenchachave, bet visur, norėdama nupuldyti ant žmonių įtakę katalikiškos bažnyčios, stengėsi pirmiausiai kunigus demoralizuoti. Kadangi sudemoralizuotų jos nurodytų kandidatų vyskupais popiežius neuztvirtindavo, tai daugelis dieječiųjų vyskupų ilgus metus neturėdavo, valdžia skirdavo tik administratorius, o tokius rinkdavo iš kunigų ne augstos duos. Tokiu buvo savo laike Seimnos Butkevičius, Vilniuje Zi lionskis, kuriems pasisekė ir kunigus sudemoralizuoti. Todėl ta pati valdžia ir klostoriuose neleido gerinti prietikus ir zononinkus doriskai pakelti.

15 metų atgal Cenchachavo klostorių liko tik seni be energijos zokoninkai, atnaujinti zokona jaunais nebuvo galima, nes valdžia uždraudė priimti naujus. Popiežius, norėdamas klostorių išgelbėti, paliausavo senelius zokoninkus nuo zokono disciplinos ir tūly reguly. Tasyk perdetiniu klostoriaus išrinko zokoninką Reimaną tik todėl, kad jis buvo jaunesnis už kitus ir kad mokoje susitaikyti su maskoliška valdžia. Jis iki šiol buvo Cenchachavo klostoriaus perdetinis.

Jis užsiėmė statymu naujų budavonių, vienu žodžiu vedė gerai finansinę zokono dalį ir darbo turėjo gana, nes ant jo pečių visa klostoriaus administracija gulėjo, to nuo jo reikalavo valdžia. Reikia pridurti, kad jis užėmė perdetinio vietą kada prietikiai klostoriuje jau buvo pagėde. Todėl negalėjo visko prideriančiai pridaboti.

Doresnieji zokoninkai nutarė kryptiesi prie popiežiaus ir paprašyti pagalbos. Popiežius 1907 m. išsiuntė provincijalą Karmelity klostoriaus Vinobonoj Lamoša prietikių Cenchachavoj sutvarkyti. Jo iš syk maskoliškoji valdžia nenorėjo leisti, bet reikalaujant popiežiumi, nusilenkė. Lamosz, atkakęs Cenchachavon įvedė tvarką ir discipliną.

Naują zokono reguliaminą priėmė visi zokoninkai išėmus Damazą Macochą, Izidorių Starčevskį ir Bazilių Olšinskį, taigi tuos tris dabar suareštuotus už prasiženginus ir besisavinimus klostoriaus pinigų. Tie klostoriu įstojo be pašaukimo, tik norėdami lengvą duoną turėti, kiti 8 niekuom nepasirėngę. Augščiau paminėti trys nieksai regulų pildyti nenorėjo, bet atsidavimą zokonui mokoje nuduoti. Todėl jiems spangai užsitikėjo klostoriaus perdetinis Reiman.

Kiti zokoninkai, norėdami tuos tris iš savo tarpo pašalinti, klostoriaus perdetiniu išrinko senelį tėva Volanskį, bet maskoliškoji valdžia jo iki šiol dar neuztvirtino. Tie trys zokoninkai ant galo sutiko, dėl jiems nepatinkamų regulų ant visados iš zokono ištotti, bet kol jie tą padarė, Damazy Macochą papildė klostoriuje žmogžudystė.

Kaip praneša iš Kriokuvos, kur kalėjime sėdi žmogžudys kunigas Macoch, jo pasielgimas umai persikeitė: pirmą buvo ramus gila linksmas, dabar gi prie kiekvieno jo kambarelio durų atidarymo šokinėja po kambarį kaip proto nustojes. Jis, klausiant teiseji tirinėtojai užsėgnę ir tvirtina, jog nedalyvavo pavogime vainiko nuo abrodo Motinos Dievo. Ginas ir jo numylėtinė Helena Macoch, žmona užmušto Vavlačo Macoch. Ji jau suminta ir išgabenta į Petrakavo kalėjimą.

Perklausinėjo jau Teofilą Zalogą, broį tarno kunigo Damazy, taipgi klostoriaus priedurinką Blaskėvičių ir savininką dorozkos, Pianką, kuris išgabeno užmušto Vavlačo kuną sofoj ir kaimą Zavadus; taipgi tarnus Bagozą ir Wogerką ir kuniga Izidorą. Jam negalima užmesti dalyvavimo apvogime abrozdo Motinos Dievo.

Klausymas, iš kur ėmė pinigų kunigas Damazas Macoch savo ir savo numylėtinės išlaidoms, kurios buvo ne mažos. Pats Damazy prisipažino, jog išleido 24600 rublių, iš to 10000 rublių buvo maldininkų sudėty ir tiek jau iš pinigų atsiųsty atlaikyti mišias, kurių ir Amerikos lietuviai ne mažai Cenchachavon išsiuntė.

1938 m. dieną atėjo Cenchachavon žinia, buk Hamburge suėmė ir kitą svarbų kaltininką — Stanislovą Zalogą. Rado pas jį kelis šimtus markių pinigų ir kruvinus drabužius.

Kunigas Damazas tirinėtojai pasakė, jog klostoriaus pinigų vogti pradėjo tik nuo trijų metų, taigi nuo laiko įsimylėjimo į brolio moterį Heleną. Mat nuo to laiko išlaidos pasididino ir locny įplaukimų pradėjo neužtekti.

Dabar klostoriaus įplaukimus prižiūri vyskupo paskirta komisija. Kunigai Paulinai už nuodėmes atlieka kolektycijas. Jiems leista tik skaityti mišias laikyti ir tai ne prie altoriaus Motinos Dievo; kitokią dievmaldystą atlieka švieskieji kunigai.

Iš syk dėl skandalo Cenchachave visoj Lenkijoj ir kituose kraštuose katalikai baisiai buvo suerzinti, bet dabar pradeda jau nusiraminti. Bet visgi galima manyti, kad tuom tarpu Cenchachavo garbė nupuls ir klostoriaus įplaukimai žymiai sumažės, o tas klostorius juk tai turtingiausias katalikiškas klostorius visoj Maskolijoj. Sena garbė po panašių atsitikimų negrįžta greitai, o kartais ir visai negrįžta.

IS VISUR.

Apie maištą Ispanijoj žinios pasirodė esą neteisingos. Republikaonai norėjo patraukti savo pusėn tūlą kareivių pulką, bet jiems nepasisekė. Majoras Santos, kuris paslapčia prašė kareivių peperuoti revolucionierių psuėn tapo areštuotas. Taipgi areštuota prezidentas jaunųjų socialų federacijos už antimilitarišką agitaciją prieš Madrido profesoriaus Ovepero suėmimą.

Ispanijos karalienė, karalius ir jų du sūnų.

Ispanijoj streikas kilo Sabadell'e. Streikininkai nori įeiti Barcelonon ir išsauti visuotnį streiką. Generalas Weyler, kurs dabar Ispanijoj yra beveik diktatorius turi pagatavai keliolika tūkstančių kareivių.

Ispanijoj neramu. Katalonijoj apšauktas visuotinas darbininkų streikas ir kaip mano, jis į savaite laiko apims visą Ispaniją. Valdžia siunčia daugiau kareivių į Barcelona, Saragossą ir į Sabadell, nes laukia ten darbininkų maišto.

Portugalijoj žmonės stovi ant labai žemo išsiplėtojimo laipsnio. Apšvieta labai nupuolus. Vos vienas penktadalis žmonių moka skaityti ir rašyti. Svarbiausias žmonių užsiėmimas — žemdirbystė, bet ji yra vedama labai senoviskiu būdu ir žmonės vos gali pramisti. Žmonių nelaimės dar didino iki šiol vaigiliškoji valdžia. Naujoji valdžia, kad ir geresnė bus už senąją, visgi greitai laiku žmonių vargo sumazinoti negalės. Portugalijos skolos 1909 metais siekė \$4,490,945 svetimos šalims ir \$120,346,485 buvo skolų viešpatijos vidų.

DELEI HART SCHAFFNER IR MARX FIRMOS PAAISKINIMO.

"Lietuvos" 43-čiam numeryje patilpo žinomos firmos Hart Schaffner ir Marx paaiškinimas. Del siuvėjų streiko. Jaigu toks neteisėbė skelbiantis atsiskaitmas rado vietą (nors apgarsinimų skyriuje, bet dauguma lietuvių neturi jokio skirtumo tarp laikraščinės dalies ir apgarsinimų), tai mano šie keli žodžiai turėtų be abejonės patilpti. (Dėlko tilpo Hart Schaffner ir Marx firmos paaiškinimas, buvo jau pasakyta pereiname 44 "Lietuvos" numeryje. Red.)

Atsiskaitmas Hart Schaffnerio ir Marx'o mums yra žinomas. Jis patilpo angliskose laikraščiuose, bet ir tai ne visuose, "Daily News", didžiausias laikraštis Chicago, netalpino to atsiskaitmo toli, kolai streikininkai iš savo pusės neprisiėmė paaiškinimą, kokius jie reikalavimus stato, ir paskui sykiu abu atsiskaitimai laikraščiuose įėjo. Jaigu "Lietuva" perspaukino darbdavių atsiskaitimą, tai galėjo sykiu ir darbininkų reikalavimus perspaukinti, tada būtų buvę aišku, kad nėra jokio suvilyojimo. Tame atsiskaitime neteisėgai pasakyta tai, kad darbininkai nieko nereikalavo. Reikalavimai buvo statomi, bet darbininkai, neturėdami unijos, negalėjo nieko išreikšti; jie priversti buvo organizuotis į uniją. Kada kompanijos šnipai susekė, jog darbininkai rašosi į uniją, tai įstojušius unijon pradėjo atstatyti nuo darbo. Kiti darbininkai matydami tokį darbdavių elgesimą, visi metė darbą ir pareikalavo unijos pripažinimo.

Hart Schaffner ir Marx sako kad niekur nėra geresnių sąlygų, kaip pas juos — švaru, šviešu, gerai pravedintus dirbtuvės ir atsako sanitarijoms reikalavimams. Aš, kaip dirbęs tose dirbtuvėse, gerai pažįstu jų sanitariškumą: keliose dirbtuvėse yra šviešu, bet didesnę dirbtuvių dalis yra amžinas kalėjimas, per dienas turi žibinti darbininkai žiburius, o apie pravedinimą, tai nėra ką ir minėti; vasaros laiku tik yra pradaromi langai, bet žiemą niekad; ventilacijos ištraukimui sugedusio oro nė vienoje dirbtuvėje nėra. Visada dirbtuvės šluoja laike darbo ir dėlioja išsiplatinusi džiova tarpe darbininkų. Negana to, — tose dirbtuvėse buvo apvagiama darbininkai ir darbininkės, ypatigai tie, kurie negali susikalbėti angliskai, tokie niekad negaudavo pilno užmokėsinio. Panašius atsitikimus gali patildyti šimtai žmonių, pats Hart Schaffner ir Marx negalės užginčyti. Žodžiu sakant, visur buvo betvarė. 70 procentų darbininkų uždribo į savaitę nedaugiau šėsių dolarių 30 procentų — nedaugiau \$12.00 į savaitę ir tai jie vadina geriausiomis darbo sąlygomis. Jie sako, kad dabartiniai sumišimai nėra streikas — tik agitatoriai su egoistiskais tikslais bando sukurstyti darbininkus ar daugumą priversti su spēka pasiduoti mažumos norams. Tas irgi neteisėbė, nes kas tik yra dirbęs tose dirbtuvėse, nei vienas nebeneri grįžti prie darbo ant senų sąlygų.

"Lietuva" 43čiam numeryje paskaičius gautose žiniose bandė jau taikyti darbininkus su darbdaviais ir paskelbė, kad pamedelyje 31mą dieną spalio grįž

darbininkai prie darbo; (ne taip, buvo ten pasakyta, Red.), tas paskelbimas aiškiai parodo norą suklaidinti visuomenę. (Minimo-se žiniose buvo pasakta: "Eina tarybos su unija. Manoma, kad pamedelyje streikas užsibaigs". Taip buvo pasakyta, nes taip manė unijos vadovai. Kad unijos vadovų spėjimai neišsipildė, tai juk ne "Lietuva" čia kalta. Red.)

Petras Galskis.

VIETINĖS ŽINIOS.

RŪBSIUVIŲ STREIKAS.

Seredy 2 lapkričio prie streikuojančių rūbsiuvų prisidėjo dar keletas šimtų naujų. Seredy pirmą kartą šiame streike policija pavartojo revolverius, išvaikydama streikininkų minias. Sėdymu nieko nenušovė. Arestuota daugiau kaip 75 streikininkai, jų tarpe 14-kos metų amžiaus mergaitė J. Milevskitė iš 1438 Holt st.; ji priešakį 200 streikininkų užpildinėjo policiją ties W. North ave. ir Wood st. Moteris aristokratės ir universiteto studentės, gelbėdamos streikininkams, policija taip pat varinėja ir stumdo, kaip ir kitus esančius streikininkų minioje.

Unijos komitetas kreipėsi į vyriausiąjį policijos galvą, prašydamas sustabdyti policijos žiaurumą. Policijos galva pasakė, kad policija priyalo daboti tvarkos, o jaigu kur žiauriai pasielgia, tai pasibaigus streikui, galima būsia patį pasiėlgusius patraukti atsakomybėn.

Policija ne vienur vartojo savo lazdas. Keliolika streikininkų lazdomis buvo partrenkta žemėn. Streikas eina taip chaotiškai, kad darbdaviai gerai nežino kokie ir kokių darbininkų yra galutini reikalavimai. Unijos vadovai ripikauja, kad visur būtų pripažinta unija, būtų įvesta 48 darbo valandos savaitėje kirpėjams ir 44 valandos savaitėje siuvėjams.

Ketverge 3 lapkričio mieste buvo daug ramiau. Iš ryto nebuvo jokių susidurimų su policija. Tik po piet pavakari streikininkai susirėmė su policija ties N. Wood ir Thomas gatvėmis. Prie susirėmimo atsirado daug veikianti šiame streike Miss G. Barnum, kuri nuramino besiremičius prieš policiją, pasakiusiuos žodžius: "Nebandykite kovot su policija. Jie turi pildyt savo pareigas. Daugelis iš jų eina šioj kovoj draug su jumis ir jūs nieko nelaimėsite, kovodami prieš policiją. Kontroluokite savo pasielgimus ir tasyk šis streikas galės būti laimėtas."

Nusiraminus streikininkams čia, kilo sumišimai kokių bloku toliaus ties Rosenwald ir Weil siuvėjų dirbtuvė. Koks 100 streikininkų bandė priverst, kad prisijungtų prie streiko tebedirbančių šioje dirbtuvėje darbininkai. Policija čia suareštavo tos krūvelės vadą W. Grossą.

Unijos komitetas buvo nuėjęs į miesto valdybą prašytų, kad būtų daleista streikininkams eiti su paroda į miestą. Miesto valdyba parodos neleidė.

Augštesniųjų luomų ponios, užinteresuotos streike, buvo susirinkusios apsvartyti streiką ir jo priežastis. Panelė Jane Addams labai rūpinosi, kad greičiau užsibaigtų streikas ir reikalavo pagreitinio tarybų streikininkų ir darbdavių. Be-

sirūpinančio streiku "pylicėjų komiteto" pirmsėdis d-ras Emil G. Hirsch, išreiškė nuomonę, kad čia daug veikia "žygius jausmingumas", ypač gi žydės moteris tuo labai atsižymi. Anot d-ro E. G. Hirscho, jaigu ir yra ekonomiskos streiko priežastis, tai tasai žydų tautos jausmingumas viską labai perdėda. Šiaip ar taip d-ras Hirsch irgi ketino, kiek galėdamas, prisidėti, kad santaika įvyktų greičiau.

Šią dieną unijos komitetas gavo žinias, kad kairkuros dirbtuvės sutinka pasirašyti po darbininkų rūbsiuvų reikalavimais.

Pėtnyčio, 4 lapkričio, ačiū rūpesčiui Miss Jane Addams ir kitų įvyko pasikalbėjimas tarp Hart Schaffner ir Marx firmos atstovų ir unijų atstovų Th. A. Rickerto. Šiame pasikalbėjime nieko galutino nebuvo nutarta. Darbdavių atstovai apskritai tik pakelti, kur reikia, algas ir pagerinti darbo sąlygas, bet joku būdu nenorėjo sutikti, kad unijų komitetas gaudytų jų dirbtuvėse. Tuo tarpu unijų atstovai reikalavo, kad kiekvienos dirbtuvės darbininkai galėtų išsirinkti vietinius komitetus, kurie tvarkytų visokius darbininkų su darbdaviais santykius.

"Pylicėjų komitetas" streikui ištirti turėjo mingą vakare Hull house. Apsvarščius streiko būgį, buvo nutarta pagarsinti laikraščiuose paaiškinimą sulig streiko.

Astrių susikirtimų su policija šią dieną beveik nebuvo. Ant Hein pl. ties N. Carlson ir Co. dirbtuvė buvo susirinkę apie 300 streikininkų, bet policija juos išskirstė, pavartodama savo lazdas. — Sumišimai buvo ties Royal Tailors dirbtuvė ant 5 ave. ir Harrison st. Čia policija areštavo Sorę Ruskin 21 metų mergaitę ir J. Rossą, 20 metų vaikina. Pas Sorę Ruskin policija atrado muftoje plytgalį, o Ross'o kišeniuose akmenis.

Šią dieną unijos skyriuose buvo išmokyta pašalpa streikuojantiems. Pašalpos gavo kokie 4 tūkstančiai streikininkų; jiems išmokyta apie 18 ar 20 tūkstančių dolarių; kiekvienas atėjęs gauti pašalpos gavo nuo 4 iki 9 dol.

Prie išmokėjimo unijos pinigų galima buvo matyti ne vieną išalkusį darbininką, ne vieną moteris atėjo su vaikais, išbalsiais ir verkančiais. Kairurie darbininkai buvo jau kelias savaites be darbo ir tik dabar atėjo prašytų pašalpos. Unijos skyrius ant La Salle st., nuo pat ryto buvo pilnas prisikimšęs žmonių.

Subatoj, 5 lapkričio, suvienytųjų Amerikos rūbsiuvų vyriausias prezidentas T. A. Rickert padarė sutartį su Hart Schaffner ir Marx firmos atstovais. Sutartis T. A. Rickert'as apreiškia, kad jis patars streikuojantiems rūbsiuvams grįžti darban, jaigu darbdaviai sutinka nepersekioti nei vieno iš streikavusių darbininkų ir jai sutinka, kad būtų išrinktas iš darbių ir darbininkų pusės susitaikymo komitetas. Tas išlygas Hart, Schaffner ir Marx atstovai priėmė ir draug su T. A. Rickertu pasirašė po sutartim.

Kada vietinės rūbsiuvų unijos prezidentas Noren išgirdo apie tokią sutartį, jis labai nustebo. Nemažiau nustebo ir pasipiktino daugybė streikininkų. — Šią

dieną, subatoj mieste buvo apie 32 streikininkų mingai. Juose visur buvo peiki Rickerto pasielgimas ir buvo išreikiama beveik vienbalsiai nuomonė — joku būdu Rickerto priimtoms išlygoms darban negrįžti ir streikuoti, kol nebus išpildyti visi reikalavimai, svarbiausi kurių — unijos pripažinimas ir "uždarytų dirbtuvių" (closed shops) priėmimas. — Suirutės buvo ties Decker & Co.: streikininkai bandė priversti mest darbą dirbančias ten moteris siuvejas. Už pasipriešinimą policijai tapo suareštuotas vienas streikininkas. Kaip tik policija išvaikė streikininkus, visos tos dirbtuvės moteris sugrįžo prie darbo.

Nedėlioj, 6 lapkričio, rūbsiuvų delegatai buvo pasiūti į Chicago Federation of Labor prašytą parėmimo streike. Pildomas komitetas Chicago Federation of Labor atidėjo "savo reikalus ir draug su streikininkų delegatais emė svarstyti apie streiką. Streikininkų delegatai paaiškino, kad jie nebeužsitiki Amerikos rūbsiuvų vyriausiu prezidentu Th. A. Rickertu ir unijos vadovais, kad unijos vadovai esą pasidavę kompanijoms ir pardavę darbininkų reikalus.

Federacijos sekretorius ir prezidentas sako, kad reikia būti atsargiems su tokiais apkalintimais. Darbdaviams anot jų, tai geriausias yra dalykas, kada darbininkai pradeda nebeužsitikti savo vadovais. Tasyk palūžta darbininkų vienybė ir darbdaviai gali daryti ką jie nori. Federacijos prezidentas J. Fitzpatrick užreikė, kad rūbsiuvų streike Darbo-gi Federacija gali tik gelbėti tai unijai.

Rūbsiuvų delegatai laikėsi savo. Vietinio unijos skyriaus N61 prezidentas A. Benson pasakė, kad Rickerto priimtoms išlygoms yra bjauros ir, kad "streikininkai geriaus mirs, negu sutiks grįžti darban pirmiau negu bus uždarytos dirbtuvės". Rickerto pasirašymą po sutartim esąs darbininkų gyvasių parduoties. Benson skaitė Rickert'ą už geriausią žmogų, bet kada Rickertas subatoj atėjęs į jų mingą, tai ten kilęs didžiausias pasipiktinimas, ne vienas rėkė "užmušti jį!" Rickertas prasišalinęs, kaip laluojašamas šuo.. Aš tikėu — pasakė Benson, — kad federacija duos mums vadovus, kurie turės pakaktinai spēkos vesti tokius dalykus ir mokės laimėti kovą.

Federacija apsiėmė visokiais būdais remti streikininkus. Bus suteikta nemaža pinigiskoji pašalpa.

Rickertas buvo posėdy su pilnamuoju streiko komitetu. Atėjus žiniai, kad Chicago Federation of Labor ketina remti streiką, visų ūpas pasikėlė; Rickert'as išsireikė taip, "jaigu streikininkai daugiau nori, aš stengins išgauti daugiau ir eisiu iki galui; paremiant federacijai, mūsų kova galės atsiekti geriausių rezultatų".

Atsilikusiuose nedėlioj mitinguose (Musicians' hall, Casino hall, Workingmen's hall ir Metropolitan hall) streikininkai vienbalsiai tarė tvirtai laikyties savo reikalavimus ir neiti darban.

Nedėlios vakare rūsy aktoriai Lyric teatre surėngė perstatymą streikininkų naujai. Ant perstatymo kalbėjo Miss Agnes Nestor ir Rob. Noren.

Pamedėlyj 7 lapkr. streikininkai surengė daugybę mitingų, kuriuose kalbėtojai įsusiurinkusius kalbėjo net devyniose kalbose. Visi ragino streikininkus, kad tvirtai laikytis savo reikalavimų ir neitų darban, kol jie nebus išpildyti. Kaikurių dirbtuvių perdėtiniai paleido paskalas, kad pas juos streikininkai jau sugrįžo į darbą, bet unijos vadovai griežtai tam užginčijo, apreiškdami, kad ne tik niekas negrįžo darban, bet, atžagariai, dar daugelis prisidėjo prie streiko. Unijos prezidentas Rickertas užreikė, kad šią dieną "streikininkų skaičius yra didžiausias.

Miesto policijos užveizda paliepė uždaryt keletą dirbtuvių, jų skaičiune Hart, Schaffner ir Marx dirbtuves, kadangi policijantai, užimti tų dirbtuvių saugojimu, negali pildyti savo praprastų pareigų.

Chicago Federation of Labor atstovai nutarė susirinkti draug su unijos vadovais bendram streiko apsvartymui. Neuzsitikėjimas unijos prezidentu Rickertu šią dieną sumažėjo. Mitinguose nebuvo girdėt deper daug rūgijimų ant jo už sutarties padarymą. Mat, išaiškino, kad ši jo sutartis nėra galutina ir ją galima priimti ar atmesti.

Pylicėjų komitetas besirūpings streiku išleido savo pranešimą apie streiką. Tame pranešime pripažysta, kad rūbsiuvams būtina reikalinga visur susitelkti į uniją, kad tokiu būdu ateity būtų išvengta panašių nesuspriatimų, kokie kad kilo dabar.

Moteris reikalauja, kad duona būtų invyniota. Chicago moterų klubas savo mitinge 2 lapkr. nutarė reikalauti, kad duona būtų įvyniojama į popierą tuojau, kaip tik ją iškepa. Kitaip neįvyniojama duona eina per šimtus rankų ir aplimpa visokiomis bakterijomis ir suvalgyta atneša nemazą ligų. Tikrai įvynioti į popierą duoną tuojau po iškepimui būtų labai geras dalykas.

Garsiausi pasaulyje artistė S. Bernhardt Chaulioje savo lošimu užžavėjo visus chagiečius. Jau pirmoj jos atvažiavimo dienoj Studebaker teatran nebegalima buvo gaut pigesnių biulečių kaip už du dolariu. Ilgainiui ir tieki nebeliko. Scenoje buvo statoma "Camille", "La Tosca", "L'Aiglon", "Les Boffons", "La Dame aux Camelias" ir kiti S. Bernhardt lošiamieji dalykai. Visi chagieciniai artistai vienbalsiai pripažįsta, kad S. Bernhardt lošimas yra didžiausioji jiems mokykla. S. Bernhardt belošiant, veikia kiekvienas jos nervas, muskulas, arterija, išreiškiant meilę, malonę, kančias, mirtį, ir didžiai sujūdina jausmus klausytojuose. S. Bernhardt yra jau visai sena moteriskė, bet jos lošimas nei kiek jos senumo neparodo, anaipol jaunose rolėse ji yra jaunesnė už daugelį jaunųjų.

Opera Chicagoj prasidėjo ketverge. Buvo statoma "Aida". Svarbiausios dainininkės — Jeanne Karolewicz ir Eleanora de Cisneros.

— Juk tamsta žinai, kad aš turiu tik devyniolika metų...

— Zinau, zinau, panele, aš nuo tamstos jau penketą metų tą patį girdžiu.

NAUJI RASTAI.

Geografijos vadovėlis, skiriamas Lietuvos mokyklai. Parašė Juozas Gabrys, žemlapis braižė A. Levy ir A. Braks (knigton įdėta 8 spalvuoti žemlapiai). Premiuotas vadovėlių konkurse. 1910 m. (Spaustuvė nepaminėta). 52 puslapiai 10x7, tekstus daugiau kaip 50 paveikslėlių. Kaina 75 centai.

Vadovėlis nei kuo ne geresnis už kitą syk P. Nerio išleisti nei kalbant jau apie Serno geografiją. Tik žemlapiai yra detališkiau paduoti ir geriaus atspausiti. Visoms pasaulio dalims aprašyti pavesta iš viso tikrai šėsi puslapiai, taip kad čia vos tilpo vien svarbesnių vietpatijų ir svarbesnių jų miestų vardų surašas ir daugias fioko. Kokią-gi vertė tokios geografijos, iš kurios mokins teatsizinos tiek, kad Rosioj sostapylis yra Peterburgas, Anglijoj Londonas, Vokietijoj Berlinas, Šveicarijoj Bernas, Belgijoj Brukselė ir tt. Kad yra, leiskim, Didžiojoje Britanijoj Škotija ir Valija, mokins nežinos, kaip nežinojęs; lygiai jis nežinos nei vieno Prancūzijos departmento vardo, nei vienos Vokietijos valstijų vardo, nežinos jokių rubežių, jokių valstijų ypatybių, jokių kitų miestų, išskiriant sostapyles, jokių skaitlinių — žodžiu nieko, kas, besimokinant geografijos būtinai reikia išmokti.

Iš pirmosios vadovėlio dalies mokins galės sužinoti šį bei tą iš astronomijos, šį bei tą iš etnografijos bei fizikosios geografijos. Ši pirmoji — prirengiamoji dalis yra truputį geresnė už antrąją — pamatinę.

Skyriuje apie Lietuvą įvardyta Lietuvos žemumos ir augstumas, surašyta Lietuvos vandenys, ežerai ir upės; paminėti gubernijos, pavietai ir jų miestai. Pridėta dar straipsniai apie Lietuvos ekonomiskąjį stovį (3 pusl.) ir apie gyventojus ir valdžią (2 pusl.). Lietuvos geografija užima 15 puslapių, tuo tarpu viso vietoje geografija 6 puslapius. Kur-gi čia kokia nors sistema?

Visokių apsirikiimų (pavdzd., sakoma, kad i Atlantijos vandenyną teka: Neva, Danugva, Nemunas, Visla ir tt.) yra daugybė. Gyva alib ir taip vadinamų "spaudos klaidų".

Viso to nebūtų reikalo minėti (juk pas mus daugybė menčių kinegiųjų yra spausdinama), jei ne tai, kad šitam vadovėliui buvo pripažinta pusė premijos vadovėlių konkurse komiteto ir tokiu būdu lyg rekomenduota ji mūsų mokykloms. Beto-gi dar išdėta net tikstantis dolarių visuomenės pinigų šio taip niekam netikusio vadovėlio atspaudinimui.

Draugija No. 45. Rugsėjo 1910 m. Turinys: M. Vaitkus: Andre (Eilės). M. Vaitkus: Salin aimanovimas (Eilės). Liudas Gira: Naujųjų "poetų" marselieš (Eilės). Liudas Gira: Kas tai mes! Kazys Puida: Dionizas Poška. Kun. pro. Saulys: Socialistų mokintuvė. Kun A. Dambrauskas: J. M. Hoene-Wronskis ir jo merianizmas. Pr. Dovydaitis: Univ. stud. Biblija ar Babelis. Druskius: Rasybos dalykai. A. A.: Sk.: Kalbos dalykai. A. Jaktas: Lenkų ir rusų spauda apie Lietuvą. Lietuvių spaudos turinys. Svetimtautinų spaudos peržvalga etc.

Paskiausiai Gautos Žinios.

Vokietijos išlaidos 1912 metais pasiekė \$731.236.284. Iš kurių kariuomenės skiriamas \$203.941.844.

Brusselyj, važiuojant karaliu Alberu i parlamentu atidarymą, minios žmonių užmėtė jį popieriais su reikalavimais visuotinos liuosybės. Į karštą buvo įmesta keletas sunkių pakietų. Karalius neįsigauna. Atidarymą parlamentą įvyko smarkus susikirtimas tarp socialistų ir karalių.

APGARSINIMAL.

UŽMIRŠO.

Daktarai visame sviete įieško vaistų nuo tūlų naujų ligų, bet jie rods yra užmiršę labiausiai išsiplatinusią ligą — nesuvirinimą. Jaigu jūs negalit kiek reikia valgyt arba jaigu jūs viduriai nesuvirina, jūs niekad negalite būt tvirtais. Jaigu jūs norite turėti namie įtikėtiną vaistą nuo visokių vidurių ligų, patariame jums Trinerio American Elixirą iš kartaus vyno. Jis dabar yra stipresnis ir geriaus veiklia kaip pirma ir yra labai naudingas gydyti viduriams, žarnoms, kraujui ir nervams. Žmogystės kamuojamos chronisko nesuvirinio, diegulių, galvos skaudėjimo, raugėjimo, rėmens; reumatizmo, stokos apetito ir apskrito nusilpnėjimo — atras, kad Trinerio American Elixir iš kartaus vyno yra geriausias vaistas. Vaistų sankrovose. Jos. Triner. Chemist, 1333—1339 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

Draugijų Reikalai.

TEVYNĖS MYLETOJŲ DR-ŲS CENTRO VALDYBOS ANTRASAI: Pirmininkas: Jonas V. Liutkauskas, 120 Grand st., Brooklyn, N. Y. Ise Pirmininkas: Pr. Butkus, Sandaule, Ill.

Raštininkas: Jonas Dagis, 2353 So. Halsted st., Chicago, Ill. Išdalininkas: A. J. Povilaitis, 804 Bank st., Waterbury, Conn. Knigynas: J. Simanavičius, 331 Barnes at., Plymouth, Pa. Literatūriškasis Komitetas: J. Gabrys, 11, rue Sommerard Paris, France. V. S. Jokubynas, 3153 Wallace st., Chicago, Ill. J. Laukis, 2551 Union st., Chicago, Ill.

ANTRASAI "BIRUTES" VAKARAS. Jau antru kartu šiemet "Birutes" Muzikos-Dainos ir Dramos Draugijos artistai pasirodys scenoje, šino kartu stato scenoje du svarbius ir geriausius veikalus lietuvių kalboje. Veikalai yra originaliniai ir paimti iš šių dienų gyvenimo. Veikalai yra parašyti daugumai žinomo mūsų rašytojo ir scenos mylėtojo Kaldės Kuzkės. Pirmasis veikalas "Draugys Laimėjęs" (1 dvasios laimė) simbolikas, dyčių veiksmų — niidengimų. Antrasis "Salaputrė" — vieno veiksmo komedija — juokai. Abu veikalai dar pirmą kartą scenoje statomi ir todėl linkėtina, kad mūsų tautiečiai pasidomės pamatyti ir atsigėrėti geru ir maloniais perstatymais. Po vaidinimų bus dainos (šį kartą "Birutes" skaitlingas choras sudainuos atper grėdūtį jau chagiečiams dainų, dar keliolika naujų kompozicijų), kokiai, balius, iaktionant poėta ir kiti įvairūs šauktimai, kuriale "Birutes" draugijos šnariol pilnai ugdančias publiką. Tiklētų kainos nuo 25c iki 1 dol. Pradžia 6 val. vakaro. Tas įviskas atbusis 13 lapkričio šv. Jurgio parapijos salėje 33-ro pl. ir Auburn ave.

Kviečia visus chagiečius, "Birutes" draugija.

TEATRAS IR BALIUS! Dramatiskasis Katalis L. S. S. Chicagoje, 20 d. lapkričio (Nov.), stato ant scenos Slovackio tragediją: "MINDAUGIS". Lošimas atbusis rugminėje "W. Side Auditorium" salėje, — kampa Taylor ir Centre ave.

Brolau! Jai tau šingėditi tautos praesitę, jei tu interesuojiesi tuo — stels, o pamatysai ją lyg ant delno! Pamatysai kaip mūsų bočiai buvo apiriami su ugnia ir kardais, prfimi jiems svetima tikėjima ir kaip jie kovojo prieš tą žodžiu — ten tu pasisemai nemažą pluoštą žinių apie tautos žygius ir nusidavimus. — Juk nuo mūsų tik priklauso tautos laimė ir gerbūvis. Dėlto atsikimę tu poeto žodžius: "Permokėjęs įgyti tu tics" nepraleiskite tos progos! Lošimas prasidės nuo 5 val po pietų, salė bus atdara nuo 3 val. Tiklētų kainos: 25c, 35c, 50c, 75 ir \$1.00. Po teatro balius su skrajojama krasa. Komitetas. Tiklētai gaujami: "Lietuvos", "Kataliko" ir "Amerikos Lynų" redakcijose, p. M. Kaitis 1607 N. Ashland ave. J. Ilgaudas ir Garmus, 1613 So. Halsted at.

JURGIS IR BALTRUS VAŽIUOJA BE TIKIETŲ Į VALPARAISO.

3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Sijusdami pinigus savo laisją adresuokite šiteip:
A. OLSZEWSKI
 3252 So. Halsted Street. CHICAGO, ILL.

Ofiso valandās: kasdienā no 10-5 val. Nedēļdienās ir ātrtād. no 10-1 val. po pietu. Utarninkais ir pētnyči, 7-8 val. vakare

Adressa
Stejtas

be naudos — mokėk už tikrą išgydymą.
o, plaučiai, kepenų ir inkstų, noris ir labai užsėdintas.

elgu nori kad tavo Biznis paslgerintu tal anslgarsink "I-Jetuole"

3252 S. Halsted St. CHICAGO, ILL

3252 S. Halsted St. CHICAGO, ILL